

Puc morir, si us plau?

L'eutanàsia a Espanya

Eros
Curs 2019-2020

Índex

● Índex	1
● Introducció	2
● Definició de conceptes. Què és l'eutanàsia?	3
● Diferències entre Eutanàsia i Cures Pal·liatives	5
● Condicions per a les Cures Pal·liatives i l'Eutanàsia	6
● Ètica, Dignitat i Eutanàsia	8
● Com es van aconseguir els Drets dels Pacients a Espanya?	11
● Arguments	12
● Per què a Espanya no és legal?	14
○ Situació Social	14
○ Situació Jurídica Espanyola	15
○ Què pensen els Espanyols?	17
○ Què pensen els adolescents?	19
● DMD i la Lluita per la Promoció de la Mort Digna a Espanya	25
● Holanda i la legalització de l'eutanàsia. Com es va arribar a aconseguir?	27
○ Quines persones demanen l'eutanàsia?	27
○ Problemes que ha presentat l'eutanàsia a Holanda	28
● Altres països on s'ha legalitzat l'eutanàsia	30
● Països on s'aplica el Suïcidi Assistit	31
● Opinió dels Partits Polítics a Espanya	33
● Els Casos més Transcendentals	34
○ Vincent Lambert	34
○ Ramón Sampederro	37
○ Noa Pothoven	39
● Anàlisi de la Informació	42
● Conclusió	44
● Conclusió Personal	45
● Bibliografia	47
● Agraïments	52
● Annex	53

Introducció

- **Tema:** El meu treball de recerca tracta sobre l'eutanàsia i diferents dubtes, problemes... que planteja, tractat des de diferents punts de vista com el social, polític i el mèdic.
- **Justificació:** Vaig veure el cas de María José Carrasco i vaig pensar que podria ser un tema interessant per al meu treball de recerca.
- **Objectiu:** Donar resposta a les diferents preguntes que he plantejat.
- **Metodologia:** Buscar diferents articles sobre l'eutanàsia, llegir llibres relacionats amb aquest tema, investigar les lleis a Espanya i en altres països, investigar sobre diferents casos, entrevistar i preguntar a diferents professionals sobre aquest tema.

Disseny Experimental

- **Pregunta:** L'eutanàsia hauria de ser legal a Espanya?
- **Hipòtesi:** L'eutanàsia hauria de ser legal i ser una opció.
- **Preguntes Secundàries:** Per què no és legal a Espanya però a d'altres països ho és? L'eutanàsia és ètica? És una mort digna? Quina solució proposaria?
- **Hipòtesis Secundàries:** No és legal a Espanya perquè estem endarrerits. És ètica perquè busca el que és millor per al pacient. Sí, és una mort digna perquè ho escull el pacient. La solució seria despenalitzar l'eutanàsia.

Part Pràctica

- Realitzar un qüestionari al centre educatiu de l'autor. La mostra està formada pels alumnes de Batxillerat i els alumnes de 4t d'ESO durant el curs 2018-2019. Vaig triar aquesta mostra per esbrinar què pensen els adolescents actualment.
- Realitzar una entrevista a Nani Hidalgo, vicepresidenta de l'associació DMD de Catalunya, i a Natàlia Garcia, treballadora dels PADES, i plantejar-les unes preguntes.
- Donar informació al centre educatiu de l'autor sobre les activitats a escoles que realitza DMD.

Definició de conceptes. Què és l'eutanàsia?

Durant el meu treball trobarem molts conceptes, per això farem una petita introducció per a entendre-ls. Segons la pàgina web de *lainformacion.com*¹, el Consell General de Col·legis de Metges va fer un document on diferencia diferents conceptes relacionats amb l'eutanàsia perquè la gent tendeix a confondre-ls.

- **Patiment Insofrible:** És un patiment tant físic com psíquic amb un tractament molt difícil i que no té perspectiva de millora.
- **Morir Dignament:** Molta gent creu que quan algú està amb una malaltia terminal l'eutanàsia és una mort digna però segons la definició que ells donen és <<cada individu ha de viure dignament i se li ha de respectar les seves creences i valors personals fins a l'últim moment >>. Per tant, la mort digna és aquella que respecta els valors i les creences del malalt.
- **Malaltia Irreversible:** Aquelles que no es poden curar amb els coneixements actuals.
- **Malaltia Terminal:** Són les malalties irreversibles que es troben en una fase avançada i que en poc temps causarà la mort del pacient.
- **Estat Vegetatiu:** És un coma irreversible que provoca la pèrdua de la consciència.
- **Bona Pràctica Mèdica:** Consisteix a respectar la voluntat expressada pel pacient o el representant d'aquest i també acceptar les limitacions de les actuacions mèdiques que el pacient decideixi. Encara que hi hagi tractaments que puguin salvar la vida del pacient, si aquest no ho desitja el metge no pot aplicar els tractaments.
- **Eutanàsia:** Prové del terme grec Eu-Thanatos (bona mort). Ens la defineixen com <<la provocació intencionada de la mort d'una persona >> i que només es farà en casos en què el malalt tingui una malaltia terminal o molt avançada i que aquest faci una petició, de manera reiterada, que se l'apliqui, causant-li de manera directa, una mort ràpida, eficaç i indolora. Només es realitzarà en un context mèdic.

---

¹**Informació:** https://www.lainformacion.com/espana/salud/caso-andrea-eutanasia-muerte-digna-o-suicidio-asistido_mkieambdxbbangozyxswu5/. https://es.wikipedia.org/wiki/Eutanasia_involuntaria
<https://www.cun.es/diccionario-medico/terminos/eutanasia-involuntaria>

- **Eutanàsia Passiva²:** Consisteix en l'omissió de cures (poden ser pal·liatives) o els tractaments necessaris per poder viure com per exemple, l'alimentació o la hidratació. En aquest cas, la causa de mort del pacient és la mateixa malaltia, per tant significa que l'administració dels tractaments està permetent el manteniment de la vida de forma artificial.
- **Eutanàsia Involuntària:** És aquella que es realitza quan el malalt no pot donar el seu consentiment, perquè aquest està en coma o per altres raons, o perquè no es pregunta al malalt. A vegades pot realitzar-se per petició dels familiars.
- **Cures Pal·liatives:** Ens ho defineixen com << *bona pràctica mèdica al final de la vida* >>. Es basa en ajudar i estar atents al pacient quan la malaltia ja no pot ser curada o tractada i per tant, els ajudants han d'ajudar els pacients amb els símptomes i els problemes que la malaltia els provoca, ja siguin psicològics i físics.
- **Sedació Terminal:** Consisteix en l'administració de fàrmacs amb l'objectiu de disminuir el patiment físic o psíquic del pacient mitjançant la disminució progressiva de la consciència. És aplicada en pacients que no tenen una altra alternativa i en els quals la mort és pròxima i amb el seu consentiment d'aplicar aquesta pràctica.
- **Suïcidi Assistit:** És la decisió personal del pacient de posar fi a la seva vida amb l'ajuda d'un tercer; un metge o un familiar, amic... amb medicaments que han sigut receptats per a causar la seva mort. L'anomenem "suïcidi mèdicament assistit" quan el tercer qui realitza l'ajuda és un metge. Qui provoca la mort del pacient és ell mateix, no qui l'ajuda.
- **Limitació de l'Esforç Terapèutic (LET):** Consisteix en l'acceptació d'una malaltia i abandonar els tractaments que perllonguin la vida del pacient, només mantenint els tractaments que siguin necessaris per garantir el màxim benestar del pacient sense cap sofriment. Un dels seus objectius és no perllongar el sofriment del pacient amb tractaments invasius.
- **Futilitat del Tractament:** És quan aquella mesura terapèutica no aporta cap benefici al pacient, en canvi pot provocar perjudicis superiors en relació amb el supòsit benefici, tant a la família com al pacient.

---

² DMD, Material per als Estudiants.

- **Document de Voluntats Anticipades:** Document on el pacient expressa les seves voluntats i la manera de realitzar una mort digna per a ell. És un recurs molt útil quan els pacients es troben en situacions d'incapacitat. Aquest document o testament no pot anar contra la llei però pot obligar a no començar tractaments no desitjats o a no aturar-los. És obligatori designar representants que defensin les decisions preses pel pacient.
- **Decisió Informada:** És aquella presa per un pacient que hi ha sol·licitat assistència mèdica per morir. Aquesta decisió ha de ser informada amb el seu procés, les diferents alternatives i possibilitats d'actuació que té com per exemple les cures pal·liatives. Ha de ser informat pel metge i pels infermers que li atenen.
- **Malalt en Situació d'Incompetència:** Una situació d'incompetència succeeix quan un pacient no és capaç de comprendre ni d'adoptar una decisió coherent amb els seus valors i interessos. En una situació mèdica es denomina "capacitat de fet", capacitat per executar actes amb coneixement de causa i conseqüència i sense coacció. El pacient ha de comprendre la informació, poder raonar i tenir en compte el que està en joc i responsabilitzar-se de les possibles conseqüències.

Diferències entre Eutanàsia i Cures Pal·liatives

Es diferencien per:

- **La Intenció**
  - **Cures Pal·liatives:** El seu objectiu és disminuir, amb els fàrmacs necessaris, la consciència del malalt per evitar que aquest pateixi.
  - **Eutanàsia:** El seu objectiu és la mort anticipada del malalt per acabar amb el seu patiment mitjançant l'administració de fàrmacs amb dosis letals o substàncies letals.
- **El Procediment**
  - **Cures Pal·liatives:** << *Quan el metge seda al pacient que es troba patint en fase terminal ho fa amb criteris clínics i ètics, un cop obtingut el seu consentiment.* >>
  - **Eutanàsia:** S'apliquen fàrmacs al malalt seguint la voluntat i el desig de morir i d'acabar el seu sofriment d'aquest.

- **El Resultat³**

- **Cures Pal·liatives:** <<No està provocant la seva mort; està evitant que pateixi mentre arriba la seva mort, la qual cosa constitueix una bona pràctica mèdica.>>
- **Eutanàsia:** Es provoca la seva mort per evitar que pateixi.

Condicions per a les Cures Pal·liatives i l'Eutanàsia

Cures Pal·liatives

La UCP (Unitat de Pagament per Capitació del Règim Subsidiat) va escriure quins criteris i condicions haurien de seguir els metges per a aplicar les cures pal·liatives i els més importants són:

- <<Criteri dels Últims Dies>>
- **Criteri d'Elecció del Servei:** El pronòstic del pacient ha de ser inferior a 6 mesos i ell mateix ha de voler ser tractat amb les cures pal·liatives i amb el tractament curatiu.
- **Criteri de Gravetat i Progressió:** Aquest criteri està relacionat amb una malaltia greu o amb marcadors de gravetat global que impliquen la debilitat del pacient i un deteriorament dels símptomes i del mateix pacient tant físicament com mentalment. És un dels criteris més utilitzats.
- Altres condicions que tenen en compte:
  - Que sofreixen d'una malaltia avançada i que el seu tractament estigui enfocat al confort i la millora de la qualitat de vida i no a la curació de la malaltia.
  - Que quan s'hagi aplicat un altre tractament no hagi sigut eficaç i que requereixi una assistència intensiva per alleujar els símptomes relacionats tant en l'àmbit físic o psicològic.
  - Que tingui més de 18 anys
  - Que la persona hagi posat en el seu testament l'estatus de no ressuscitació.

---

³**Diferències:**<https://www.infosalus.com/asistencia/noticia-cual-diferencia-sedacion-paliativa-eutanasia-20161017141406.html>
<http://infocuidadospaliativos.com/la-diferencia-entre-sedacion-paliativa-y-eutanasia-viene-determinada-por-la-intencion-el-procedimiento-y-el-resultado/>

Eutanàsia

Entre⁴ els pocs països que no penalitzen l'eutanàsia coincideixen, la majoria, en els criteris i condicions en què s'ha d'aplicar:

- Es pot aplicar, sense consentiment dels pares, a pacients a partir dels 16 anys. En els pacients entre 12 a 16 anys es necessitarà el consentiment patern i la voluntat del pacient.
- Només ho pot demanar la persona que vulgui morir.
- El metge pot aplicar l'eutanàsia quan està convençut de què el pacient ho ha desitjat i que està totalment convençut, després d'una reflexió profunda del tema sabent el seu pronòstic, de morir.
- La decisió ha de ser lliure, per tant ningú dels seus familiars o coneguts han d'influenciar en la seva decisió. Tampoc pot ser gràcies a un impuls, el pacient ho ha de demanar reiteradament.
- La persona al llarg del procés és lliure de canviar d'opinió.
- El pacient ha de trobar-se en una situació terminal o una malaltia irreversible i tenir un dolor físic i mental insuportable i que no hi hagi un pronòstic de millora. Qui jutja el sofriment del pacient és un metge, que ho ha de certificar juntament amb un segon metge o un psicòleg i aquest ha de realitzar un informe i un diagnòstic de la situació, independentment del que digui el primer metge.
- Una comissió formada per un jurista, un metge i un ètic haurà de procurar cuidar el compliment dels criteris abans assenyalats per a aplicar legalment l'eutanàsia.

---

⁴ **Cures Pal·liatives:** <https://www.mscbs.gob.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/docs/cuidadospaliativos.pdf>
Eutanàsia: https://www.abc.es/salud/sanidad/abci-requisitos-eutanasia-200204020300-89003_noticia.html
<https://derechoamorir.org/p-frecuentes/cuales-son-los-requisitos-para-solicitar-una-eutanasia/>

Ètica, Dignitat i Eutanàsia

Per començar a discutir aquest tema, donarem peu amb la definició d'ètica. Segons la RAE, ètica⁵ és "*Conjunt de normes morals que regeixen la conducta de la persona en qualsevol àmbit de la vida*", per tant aquesta definició ens explica que les persones ens regim per unes normes morals establertes però aquestes canvien segons l'individu. Les normes són creades per les nostres creences, experiències, sensacions, època... Aquest fet, ha desencadenat que al llarg de la història l'eutanàsia es vegi des de diferents punts de vista segons el seu context històric.

La seva percepció mèdica i ètica ha anat canviant. Les primeres aplicacions es duïen a terme de forma altruista i eren aplicades a gent amb malalties o que desitjava posar fi a la seva vida i es veia de manera positiva.

A Roma es van dividir les opinions. Plató deia que la funció dels metges era l'eliminació d'aquells individus malalts. La veia des d'un punt més individualista perquè pensava que seria millor eliminar de la societat a aquells que se'ls considera sense valor vital i mantenir a aquells forts. No obstant això, Hipòcrates creia en la santedat de la persona i el benestar del pacient i es va oposar a l'eutanàsia. Sabent que els metges podien no fer cas al pacient, els va fer comprometre èticament al Jurament Hipocràtic, en el qual juren no donar drogues letals a ningú ni produir l'avortament, això va permetre la protecció del pacient.

Després, Roma va passar pel període d'Estoïcisme on Sèneca, Epictet i Marc Aureli coincideixen que la mort ha de ser decidida per un mateix, ha de ser lliure i quan un vulgui, ja que perllongar una vida amb sofriment no té sentit.

Quan es va acceptar el cristianisme, al principi aquest acceptava el suïcidi però en veure com una gran quantitat de creients es suïcidaven per anar al paradís van començar a anar contra ella, fins al punt que van dir que fins i tot encara que algú patís un gran dolor no hauria de posar fi a la seva vida. Això, com podem veure, va influenciar molt en l'Església i gràcies al Concili d'Arles l'any 452, el Codi Canònic va condemnar el suïcidi pràcticament excomunicats als que ho intentessin i sense "santificar" a aquells que ho haguessin fet, ja que anava en contra de l'amor propi i de la voluntat de Déu.

---

⁵ **Definició:** <https://dle.rae.es/?id=H3y8Ijj\H3yav0R>

Informació: <http://www.ub.edu/ciudadania/hipertexto/evolucion/trabajos/0304/3/2.htm>
<https://www.bioeticaweb.com/la-eutanasia-perspectiva-actica-juradica-y-macdica/>

Tot i això, en les ordalies medievals (judicis de Déu) s'utilitzava una espècie d'"eutànasia", ja que remataven els ferits, que no es podien curar amb un punyal i això ho denominaven "misericòrdia".

En el Renaixement, gràcies a Tomàs Moro, tenim un dels conceptes d'eutanàsia digna més semblant a l'actualitat, ja que considera que s'ha d'ajudar els malalts, però que en cas que es produeixin dolors extrems s'hauria de posar fi a la seva vida sempre que el malalt estigui d'acord amb el permís d'autoritats i sacerdots perquè no hagin abusos i produït per la privació d'aliments o l'administració de verí.

Francis Bacon introdueix l'any 1605, per primera vegada, la definició d'eutanàsia i la defineix com "*l'acció del metge sobre el malalt incloent la possibilitat d'apressar la mort*".

Entre els segles XVIII-XIX els utilitaristes busquen els beneficis produïts per una acció. Per això, Bentham relaciona el "benefici" amb les coses bones, i alhora el "bé" amb el plaer, la felicitat ... I les "pèrdues" amb el dolent, i l'ho "dolent" amb el dolor, la infelicitat ... Per tant, defensa que aplicant l'eutanàsia es farà un major bé, ja que hi haurà una major felicitat per a la família i pel malalt considerant que se li donarà una forma digna de morir i sense patiment per a ell.

En el Codi Penal Francès, en l'època de la Revolució Francesa, es va crear una tradició jurídica en què no castigava el suïcidi.

Al voltant dels segles XIX-XX l'Eugenèsia⁶, *estudi i aplicació de les lleis biològiques de l'herència orientats al perfeccionament de l'espècie humana*, més el Darwinisme i la seva recerca de la supervivència del més fort, van provocar dues fonts; l'eugenèsia positiva que busca potenciar l'educació en aquells individus especialment "adaptats" i la negativa que cerca apartar aquells que no poden adaptar-se (els "inadaptats"). Podem relacionar això amb el que Plató deia, aquells sense valor vital, els inadaptats, i aquells que sí que ho tenien, els adaptats. L'any 1920 apareix una proposta per aplicar l'eutanàsia a persones socialment i econòmicament inadaptades com a malalts mentals o minusvàlids, proposada per Karl Binding i Alfred Hoche.

L'any 1939, Hitler va autoritzar l'aplicació de l'eutanàsia a un nen cec, deficient mental i amb dues extremitats. En aquest mateix any va aprovar una norma la qual obligava a informar les autoritats del naixement de nens amb defectes físics i la seva vida depenia de la decisió que tres gossos decidissin. Poc després, ja va dictar les normes legals per l'eutanàsia.

---

⁶ *Definició:* <https://dle.rae.es/?id=H62NicC>

A partir de la II GM l'eutanàsia es va convertir en un tema tabú i es realitzava sense el consentiment del pacient. Actualment, és un tema que s'ha convertit en un gran debat. Al llarg d'aquests punts, hem vist com segons l'època i el context històric la percepció de l'eutanàsia, concepte introduït per Francis Bacon l'any 1605, ha variat i això ha desencadenat dos vessants actualment; el criteri tradicional del respecte de la vida humana basada en el caràcter sagrat d'aquesta i el criteri de respecte que acompanya a unes condicions de qualitat que garanteixin la humanització.

Aquells que es basen en el principi de la santedat defensen que la santedat de la vida, que és de Déu, és inviolable i per tant, qualsevol acció que el seu objectiu sigui causar la mort, està prohibit. Aquestes persones adopten postures vitalistes, ja que el seu interès és perllongar la vida que Déu els ha donat encara que sigui artificialment. Tot i així, dins d'aquest pensament hi ha gent que defensa que no s'ha d'aplicar l'eutanàsia però que no ha d'existir cap obligació de perllongar la vida d'un malalt, ja que perllongar-la no li permetria morir amb dignitat ni de manera cristiana. També aquests poden utilitzar un calmant, que és un derivat de la morfina, que produeixi un escurçament de la vida.

Per contra, aquells que es basen en el principi de qualitat defensen que la vida és un valor relatiu que ajunta totes les experiències i comunicacions al llarg de la vida i no només com una simple realitat material com els del principi de la santedat.

Com es van aconseguir els Drets dels Pacients a Espanya?

Tot⁷ va començar quan Insalud (Institut Nacional de la Salut) l'any 1984, realitza un pla d'humanització de l'atenció sanitària. Després, es realitza una carta dels drets dels malalts dels usuaris dels hospitals. És un intent per reconèixer la mort digna i és una resposta a Insalud i el col·legi de metges. Finalment, es crea la Llei 15/1990 on es realitza una Ordenació Sanitària tenint present la humanització de la dignitat i les llibertats individuals.

Situació Jurídica a Catalunya

Actualment, Catalunya ha desenvolupat una legislació pròpia relacionada amb el dret a morir dignament concretada en:

- **Llei 21/2000:** Dret d'informació relacionats amb la salut, l'autonomia del pacient i la documentació clínica.
- **Decret 175/2002:** Es regula el DVA (Document de Voluntats Anticipades).
- **Llei 41/2002:** Norma que regula l'autonomia del pacient i els drets i obligacions d'informació i documentació clínica.
- **Estatut d'Autonomia de Catalunya Article 20:** Titulat "*Dret a Viure amb Dignitat el Procés de Morir*" i ens parla sobre el dret de rebre un tractament adequat del dolor, cures pal·liatives integrals i a viure amb dignitat la mort afegint que tothom ha de tenir dret a expressar la seva voluntat de manera anticipada per a poder deixar constància dels seus desitjos sobre les intervencions i els tractaments mèdics que aquestes persones puguin rebre en un futur. Els seus desitjos han de ser respectats.

Drets dels Pacients

- Dret a rebre assistència sense discriminació
- Atenció àgil
- Respecte a la dignitat del pacient
- Reconeixement dels valors propis
- Possibilitat de mantenir la comunicació amb l'exterior

---

⁷ DMD, Material per als Estudiants

- Informació a disposició del pacient i que sigui comprensible, suficient i continuada per part del centre i del metge com per exemple, sobre el motiu de l'ingrés, els riscos, informes...
- Accés a l'historial clínic
- Confidencialitat
- Consentiment per escrit
- Dret a rebutjar
- Valoració de la situació familiar i social
- Alta voluntària
- Trasllat informat
- Mort Digna pel sofriment i LET (Limitació de l'Esforç Terapèutic)
- Atenció als suggeriments

Arguments

A Favor⁸

- **Principi d'Autonomia:** Cada individu té dret a què fer, com vol viure la seva vida i com la vol acabar, per tant la negació del seu desig seria anar contra aquest principi.
- Defensen que viure no significa tenir una bona qualitat de vida.
- **Principi de Beneficència⁹:** Els professionals han de tenir com a objectiu el benestar dels participants en qualsevol activitat.
- <<Protecció dels Drets Humans>>
- L'eutanàsia és un procediment que pot evitar el dolor dels pacients.
- Evita que els metges es posin en perill legal per prendre decisions per ells mateixos.
- Si no acceptem el que una persona posa en el seu testament tampoc hauríem de fer cas a la repartició de béns que hi ha en ella.
- S'eviten situacions de desempar, per exemple, quan una persona ja no pot pagar el tractament.

---

⁸ **Arguments:** <http://libreshastaelfinal.org/>
<https://www.actuall.com/vida/5-argumentos-expertos-la-eutanasia/>
<https://www.uv.es/gibuv/ArgumentosVVAA.pdf>

DMD, *Material per als Estudiants*

⁹**Principi de Beneficència:** <https://www.eupati.eu/es/glossary/principio-de-beneficencia/>

- Abans que es produeixi el procediment, el malalt ha de donar raons per les quals desitja que es realitzi l'eutanàsia i aquestes han de ser clares i precises per a què en el futur no hi hagi problemes.

En Contra

- Alguns professionals estan en contra perquè diuen que permetre-la podria portar al fet que passin casos d'eutanàsia involuntària.
- Depenent de l'estat de l'ànim del malalt, aquest pot desitjar la mort, però això no implica que veritablement la desitgi. Per aquest motiu, cal prestar molta atenció al que diuen i no només prendre un moment en què pot estar atabalat i en depressió, ha de prendre una decisió final.
- El mateix principi d'un metge, ja que ells serveixen per "salvar vides" i seria il·lògic que un mateix "posés fi a les vides".
- Argumenten que per acabar amb el "problema", la malaltia, no cal posar fi a la vida de la persona.
- És difícil establir els límits de quan és veritablement necessària l'eutanàsia.
- 63 religions creuen que la vida és més important.
- Argumenten que hi hauria unes repercussions socials negatives que afectarien la societat.
- Pensen que no es pot considerar l'eutanàsia com una mort digna.
- La persona, quan està malalta, pot canviar d'idea i no voler morir.
- Es poden equivocar en redactar la voluntat anticipada.

Per què a Espanya no és legal?

- Situació Social¹⁰

Fins fa poc, l'eutanàsia no es tenia en compte pel fet de considerar la vida humana un bé absolutament indispensable. Aquest tema es va tornar a discutir quan es va introduir un nou factor, "l'autonomia dels pacients". Com hem dit anteriorment, l'eutanàsia en la II GM es feia sense el consentiment del pacient i gràcies a l'aparició d'aquest nou factor es va crear el gran debat sobre si els pacients poden arribar a rebutjar el tractament, encara que això signifiqui posar fi a la seva vida o fins i tot si es podria sol·licitar que posin fi a la seva vida quan el pacient té un patiment que sigui insuportable, sigui físic o psíquic. Dins d'aquest factor, ja no només es mesura la "bona" vida amb la quantitat d'anys que vius, sinó que també amb la qualitat amb la qual ho vius.

Podem veure com els ordenaments jurídics mantenen una relació amb els valors socials d'abans, gràcies a la influència de la religió cristiana la vida es considera un bé i és obligatòria viure-la. Encara que existeix el dret d'autonomia, els pacients que no poden posar fi a la seva vida per si mateixos se'ls nega la possibilitat d'ajuda de realitzar aquest acte i només se'ls deixa rebutjar el tractament mèdic. Per tant, una persona que no està capacitada per si mateixa per decidir com morirà, està exclosa de decidir com fer-ho, ja que la llei no li permet que l'ajudin amb la seva decisió i l'única opció que li queda és deixar-se morir.

Actualment, la vida es pot mirar des de dos punts de vista:

- Concepte Utilitarista:** La vida de l'home com un bé. No es planteja el concepte de llibertat i autodeterminació de les persones.
- Concepte Personalista:** La vida de l'home com a persona, els seus valors, sentiments, pensaments... Sí es planteja el concepte de llibertat i autodeterminació.

---

¹⁰ **Informació:**

NÚÑEZ PAZ Miguel Ángel; *Homicidio Consentido, Eutanasia y Derecho a Morir con Dignidad*, Editorial Tecnos, Madrid, 1999.

NÚÑEZ PAZ Miguel Ángel; *La Buena Muerte - El Derecho a Morir con Dignidad*, Editorial Tecnos, Madrid, 2006.

MÉNDEZ BAIGES Víctor; *Sobre Morir - Eutanasias, Derechos, Razones*, Editorial Trotta, Madrid, 2002

La problemàtica jurídica quan es realitza la mort entra quan hi ha una disponibilitat de la persona i es realitza una acció per:

- **Manu Propria:** No és castigada i és tolerada (suïcidi).
- **Manu Alius:** Realitzada per altres persones i és castigada.

L'eutanàsia estaria dins el Manu Alius i per tant hauria de ser castigada, però en canvi, el suïcidi assistit estaria entre les dues perquè un tercer és qui ofereix ajuda al malalt a morir, però aquest és qui realitza l'acció de posar fi a la seva vida. No obstant això, a partir de la Revolució Francesa l'ajuda al suïcidi és castigat.

Tot i que les lleis castiguen l'eutanàsia, el suïcidi assistit ... No es pot imposar una llei per a què la gent estigui obligada a curar-se perquè s'imposaria un control de l'ésser humà i aniria contra el dret d'autonomia i llibertat de cada individu.

El suïcidi es pot mirar de dues formes:

- **Personalista:** És la manifestació lícita de la personalitat de l'home i de la seva llibertat.
- **Utilitarista:** No es pot realitzar perquè és més important la integritat física que la llibertat de l'individu a decidir sobre la seva vida.

Actualment, que el suïcidi manifesti el dret a la llibertat de cada individu ha fet reflexionar si l'eutanàsia, sent una decisió personalíssima de l'individu, hauria de ser legal jurídicament parlant.

- **Situació Jurídica Espanyola**

L'any 1986 es reconeixen els drets i deures de les persones malaltes en la Llei General de Sanitat d'acord amb l'article 43 de la Constitució Espanyola.

Artículo 43

1. Se reconoce el derecho a la protección de la salud.
2. Compete a los poderes públicos organizar y tutelar la salud pública a través de medidas preventivas y de las prestaciones y servicios necesarios. La ley establecerá los derechos y deberes de todos al respecto.
3. Los poderes públicos fomentarán la educación sanitaria, la educación física y el deporte. Asimismo facilitarán la adecuada utilización del ocio.

L'eutanàsia i el suïcidi assistit estan penalitzats en el Codi Penal Espanyol descrit en l'article 143. És un capítol dedicat a l'homicidi i les diferents formes de realitzar-lo.

Artículo 143.

1. El que induzca al suicidio de otro será castigado con la pena de prisión de cuatro a ocho años.
2. Se impondrá la pena de prisión de dos a cinco años al que coopere con actos necesarios al suicidio de una persona.
3. Será castigado con la pena de prisión de seis a diez años si la cooperación llegara hasta el punto de ejecutar la muerte.
4. El que causare o cooperare activamente con actos necesarios y directos a la muerte de otro, por la petición expresa, seria e inequívoca de éste, en el caso de que la víctima sufriera una enfermedad grave que conduciría necesariamente a su muerte, o que produjera graves padecimientos permanentes y difíciles de soportar, será castigado con la pena inferior en uno o dos grados a las señaladas en los números 2 y 3 de este artículo.

[Bloque 205: #ti-2]

Es va introduir en el codi penal espanyol (1995) una modificació en l'apartat 4 de l'article 143 que implica que només es penalitza la cooperació activa en aquestes activitats, no les accions ni les omissions. Per tant, les accions i les omissions (cooperació passiva) no estarien penalitzades. En els casos en els quals els pacients facin la petició de morir i se-ls ajudi a fer-ho cooperant passivament, no estarà penalitzada ni castigada penalment.

El maig de l'any 2003, Espanya reconeix l'autonomia del pacient.

Ley 41/2002, de 14 de noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica.

Publicado en: «BOE» núm. 274, de 15/11/2002.
Entrada en vigor: 16/05/2003

L'any¹¹ 2018 es van admetre a tramitar 2 projectes per a la despenalització de l'eutanàsia en el Congrés dels Diputats per primera vegada. Encara que la despenalització era suportada i aprovada per moltes persones els parlamentaris conservadors van bloquejar la seva tramitació. Després, la convocatòria d'eleccions va fer decaure la proposta.

¹¹ **Informació:** <https://www.elmundo.es/madrid/2019/04/04/5ca5de00fdddfdd3f8b4778.html>
https://www.elconfidencial.com/mundo/2019-04-05/eutanasia-muerte-digna-espana-europa-paises-mundo_1570616/
<https://derechoamorir.org/eutanasia-espana/>
http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/constitucion.t1.html#I198
http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/114-1986.tp.html#tp
<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>.

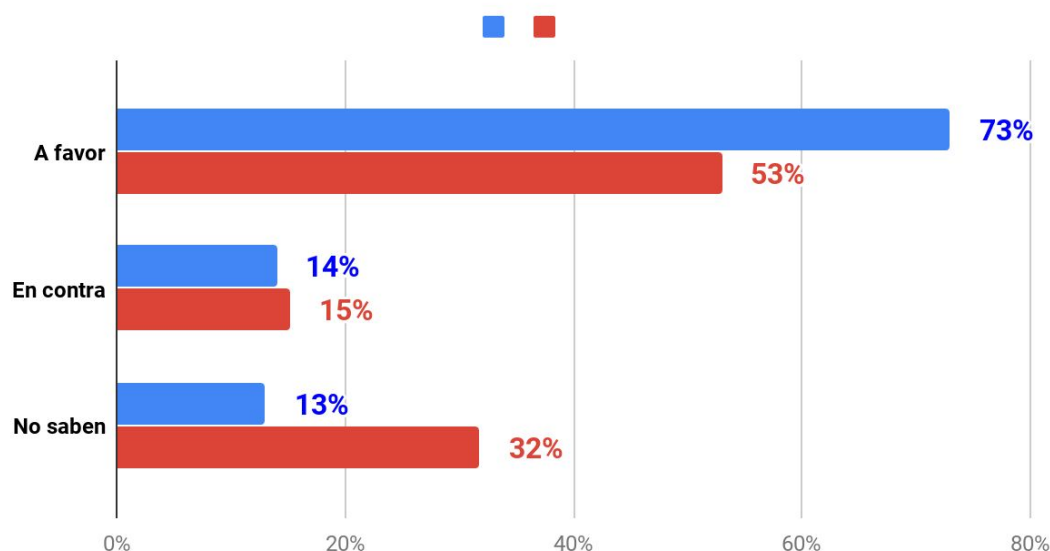
DMD, *Material per als Estudiants*

- **Què pensen els Espanyols?**

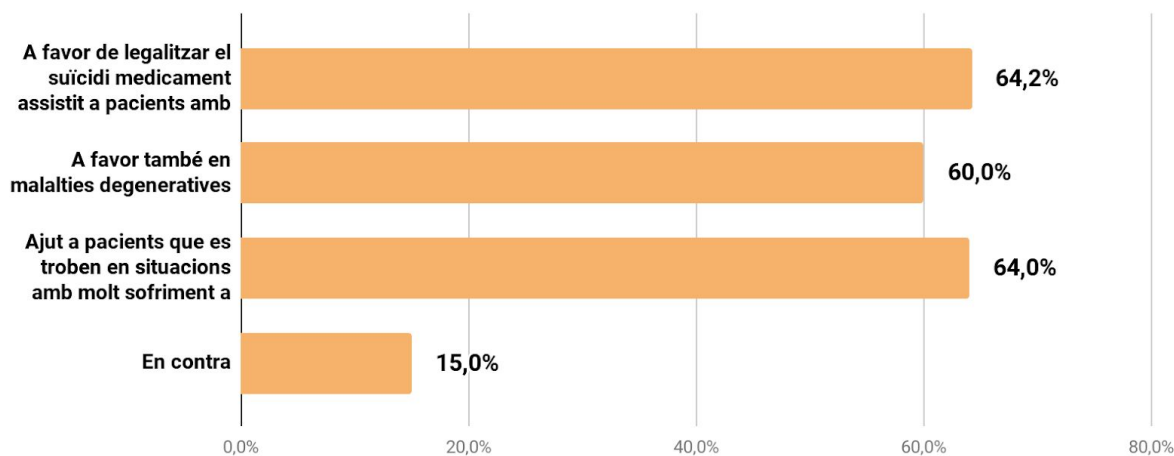
L'OCU (Organització de Consumidors i Usuaris)¹² va realitzar una enquesta l'any 2000 on el 75% de la gent estava a favor de la despenalització de l'eutanàsia en una situació dolorosa i propera a la mort.

El CIS (Centre d'Investigacions Sociològiques) ens va presentar els resultats d'una enquesta realitzada el 2009:

A favor de l'Eutanàsia? I del suïcidi assistit?

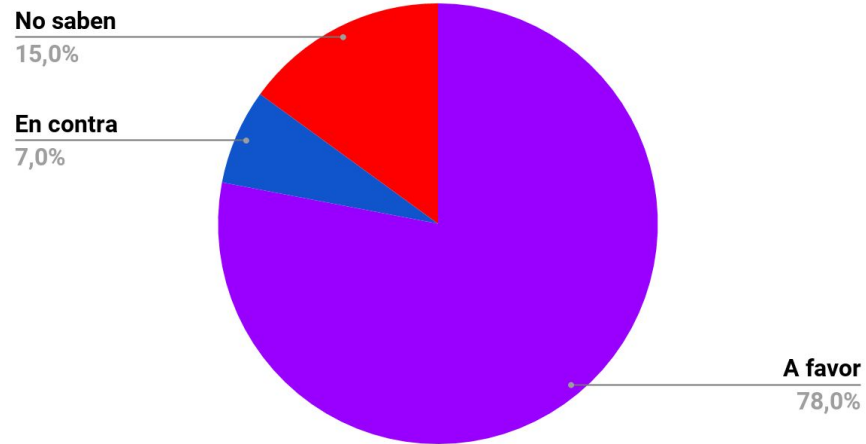
Suïcidi Assistit

¹² **Informació:** *DMD, Material per als Estudiants*
http://cis.es/cis/opencm/ES/I_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=2988

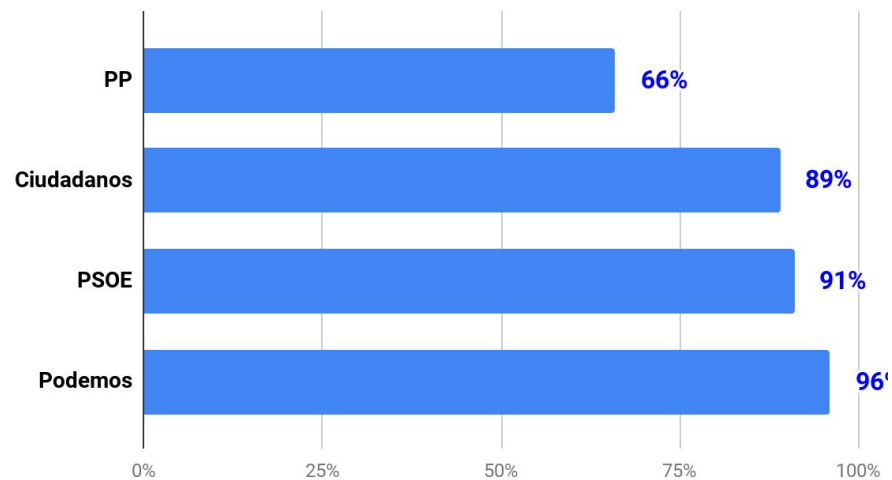
The Economist va realitzar una enquesta transnacional l'any 2015 on les dades a Espanya presentaven:

A favor de l'Eutanàsia

En una enquesta de Metroscòpia realitzada a Espanya el febrer de l'any 2017:

Membres dels Partits Polítics a favor de l'Eutanàsia

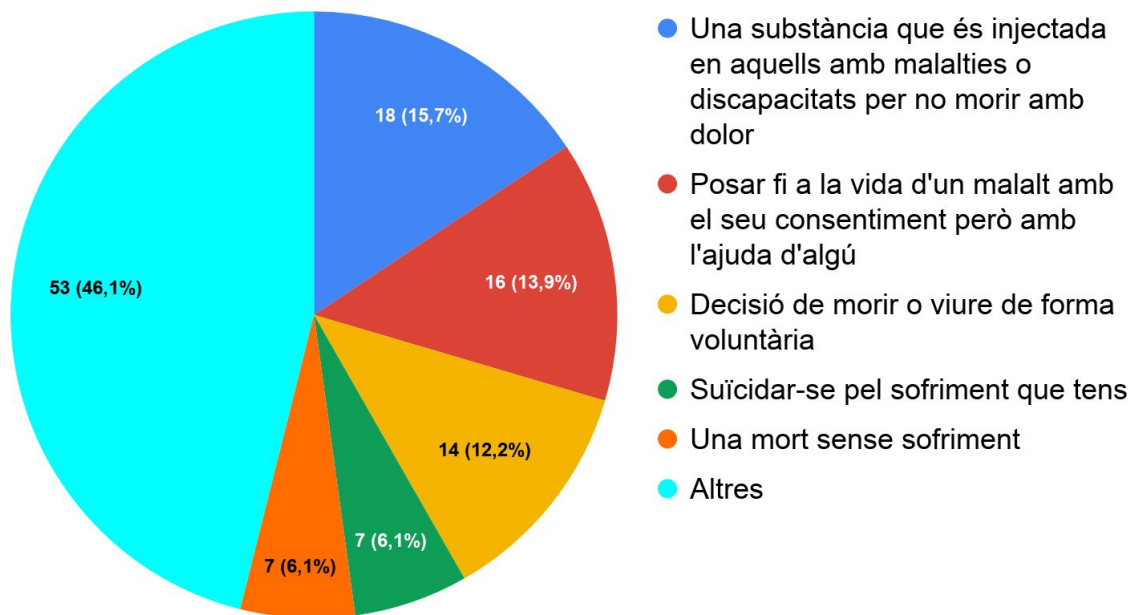

Hem de tenir en compte que nou comunitats autònomes; Andalusia, Aragó, Astúries, Balears, Canàries, Galícia, Madrid, Navarra i País Basc, han aprovat unes mocions que exigeixen al parlament la despenalització de la mort assistida, amb el vot dels diputats autonòmics socialistes.

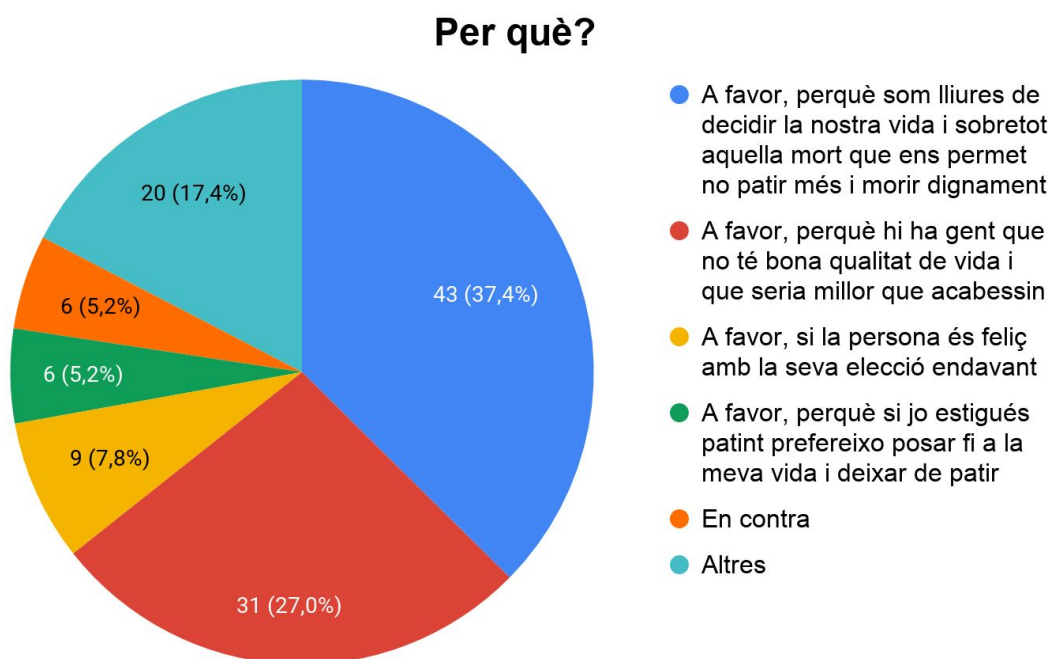
- Què pensen els adolescents?

Enquesta realitzada en el centre educatiu de l'autor on va escollir que la mostra fossin els alumnes de 4t d'ESO i 1r i 2n de Batxillerat. Aquesta va ser omplerta per 115 alumnes, d'edat compresa entre 16-19 anys, on el 75% dels alumnes eren ateu i el 25% eren d'alguna religió; cristians, catòlics, islamistes, evangelistes, religió nòrdica i Jehovà. L'enquesta estava formada per una sèrie de 6 preguntes que comentarem a continuació.

Què creus que és l'eutanàsia?

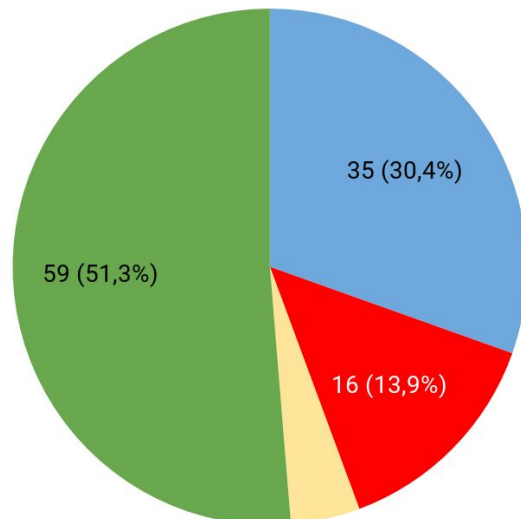
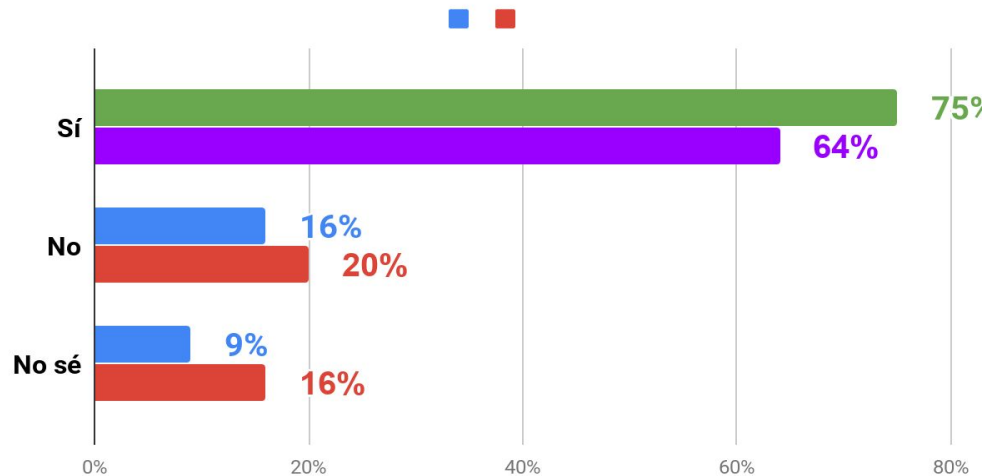

Podem observar en el gràfic com els alumnes relacionen majoritàriament el concepte d'eutanàsia amb una substància injectada en pacients amb malalties per no morir amb dolor. Moltes respostes tenen els elements que formen la correcta definició d'eutanàsia però cap alumne ha aconseguit definir-la correctament del tot. Per haver-la pogut definir bé haurien d'haver dit; "provocació intencionada de la mort d'una persona", "malaltia terminal", "petició reiterada", "mort directa, ràpida i indolora" i "context mèdic". Això ens porta a pensar que existeix una clara desinformació entre els adolescents i això desencadena una gran confusió per a nosaltres.

La majoria de gent estava a favor de l'eutanàsia per diferents raons com per exemple; per la nostra llibertat de decisió respecte a la nostra vida, per no patir, per morir dignament, per la felicitat de cada individu... No obstant això, les persones en contra defensaven que l'eutanàsia no era ètica o que podria haver-hi una cura per a la malaltia del malalt, també alguns deien que estaven en contra perquè estaven a favor de la vida.

L'eutanàsia és una mort digna? És ètica?

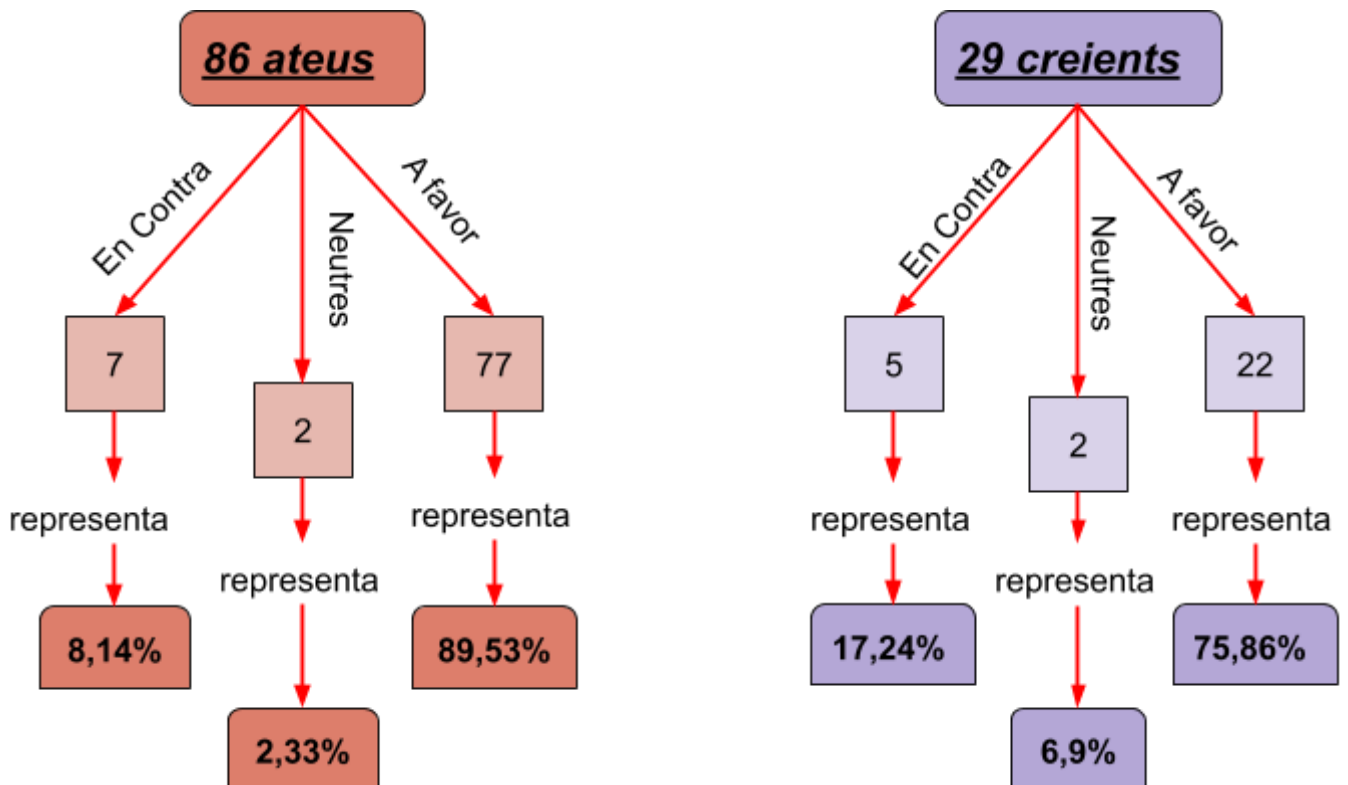
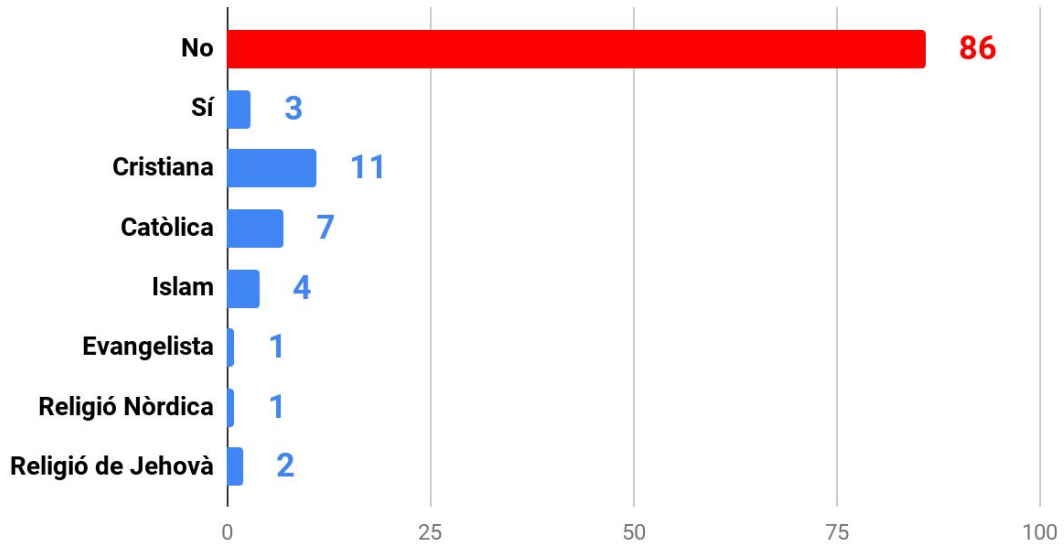

Per què?

- Sí, perquè és una cosa que tu mateix decideixes sent conscient de la teva decisió i de les seves conseqüències i es considera lliure i digna per això
- Sí, perquè en aquells casos en què una persona no pugui tenir una bona vida pot decidir posar fi a la seva vida i deixar de patir
- No sé
- Altres

Podem veure com a la primera pregunta, més persones contesten que si consideren l'eutanàsia una mort digna però tot i això, quan es pregunta si és ètica, el nombre de persones baixa considerablement comparant-la amb la pregunta de si es digna. Les persones pensen que es pot considerar una mort digna però tendeixen a pensar més que no es pot considerar ètica. Això pot ser degut al fet que els que pensaven que era digna deien que ho és perquè és una decisió individual de cadascú i va relacionada amb els valors de l'individu però que podria no ser ètica, ja que alguns consideraven que no és ètica per tothom o que el treball dels metges és salvar vides, no posar-les fi.

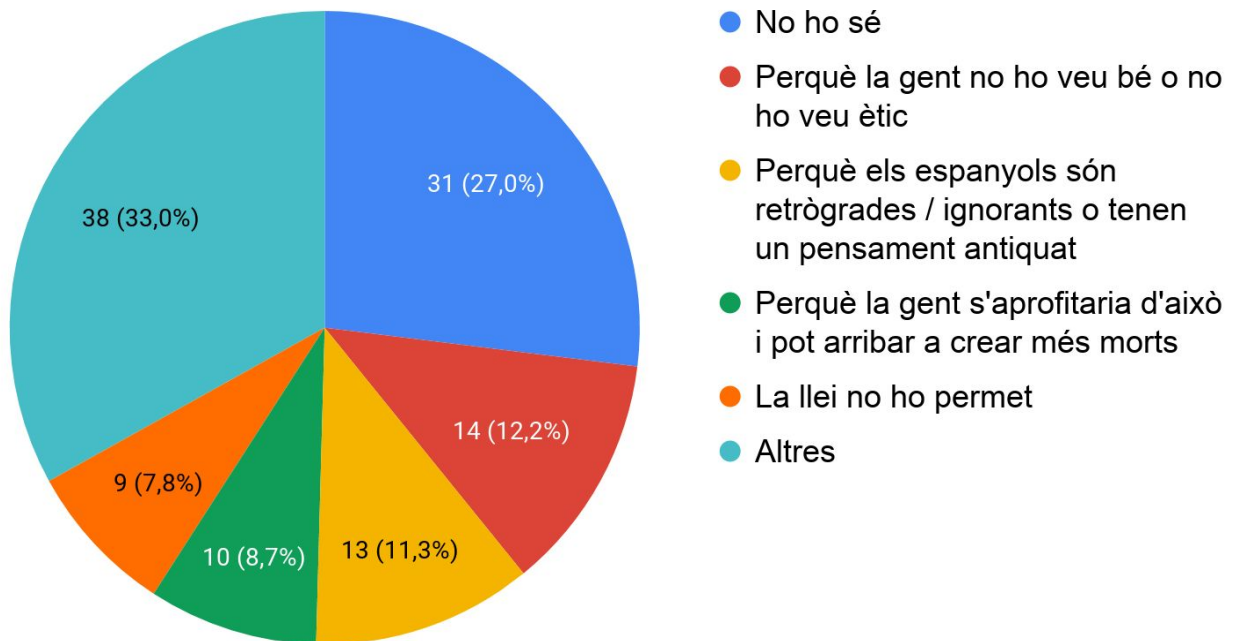
Ets d'alguna religió?

El 75% dels alumnes eren ateus i un 25% era d'alguna religió. Una de les meves hipòtesis era que la gent que fos d'alguna religió estaria més en contra a l'aplicació de l'eutanàsia i si ho calculem és veritat. Encara que penso que els creients tenen menys vots en contra de l'eutanàsia ho hem de tenir en compte segons la quantitat de gent.

La quantitat d'ateus és més gran i fent el càlcul de representació dels vots en contra de cadascun, aquests mostren que la representació dels que estan en contra és major en la dels creients que en la dels ateus perquè els ateus en contra representen el 8,14% del total d'aquests i els creients en contra representen el 17,24% del total d'aquests. Per tant, en proporció, els creients són els que més estan en contra de l'eutanàsia.

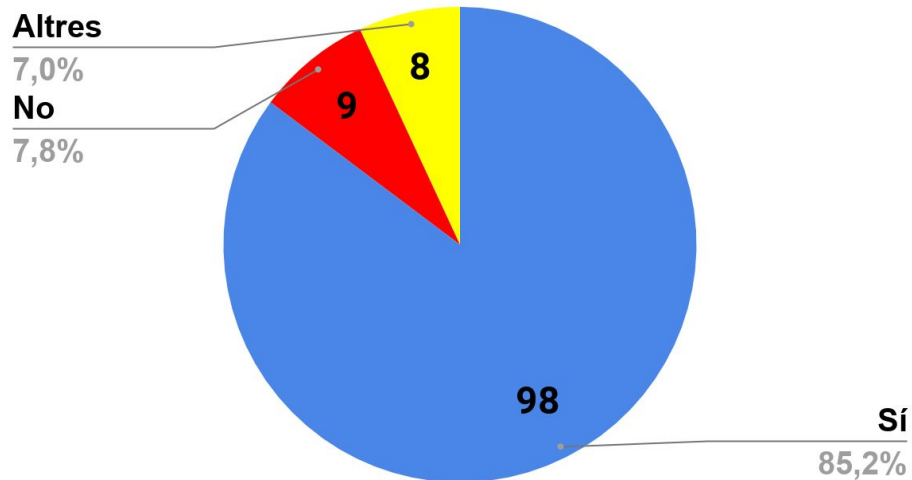
Per què creus que a Espanya no és legal?

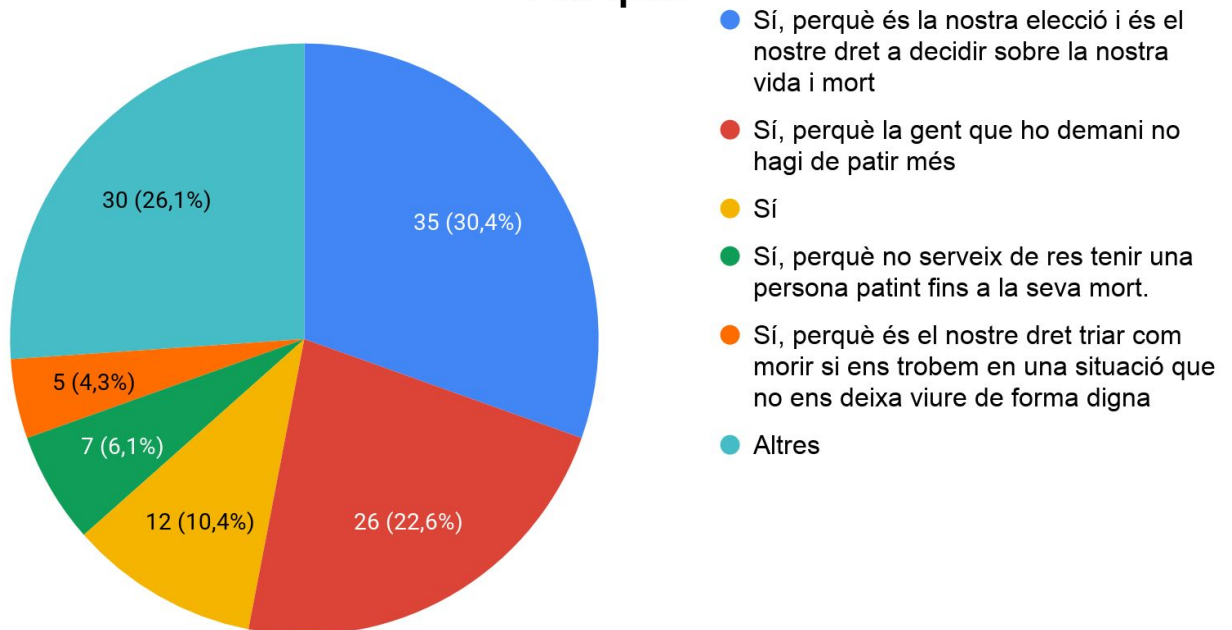
Existeix un gran desconeixement de la raó del perquè en Espanya l'eutanàsia no és legal però n'hi ha diferents raons segons els adolescents com per exemple, que és perquè la gent no ho veu bé o que pensa que no és ètic, perquè el nostre pensament i les nostres lleis són antiquades, perquè es pensa que hi hauria gent que s'aprofitaria i crearien més morts, entre d'altres.

Creus que hauria de ser legal?

Per què?

Com podem veure, el 85% de la gent està a favor de l'eutanàsia per diferents raons com la llibertat de l'individu, pel seu patiment, per la mort amb dignitat, entre d'altres.

El 8% en contra exposen diferents raons com que no és ètic ni moral, pel sofriment del procés, perquè n'hi haurien més morts que podrien ser causades per altres...

El 7% majoritàriament no saben que dir però altres respostes deien que dona igual perquè els polítics van a fer el que vulguin o que depèn de qui decideix l'eutanàsia.

DMD i la Lluita per la Promoció de la Mort Digna a Espanya

El 2 de novembre de l'any 2016, es va acordar l'impuls de les mocions dels ajuntaments per a afavorir la profundització del debat sobre les polítiques municipalistes del procés d'una mort digna. Es va acordar en una trobada a Barcelona amb els diferents representants de la Federació Estatal del "Dret a Morir Dignament" (DMD) de les diferents comunitats que van participar.

- **Queixes i Problemes**

Queixa: Encara que la Constitució Espanyola afirma en l'article 10 que la dignitat i la llibertat del procés de mort és lliure, l'article 143.4 del Codi Penal penalitza l'eutanàsia i l'ajuda que ofereix una persona a un altre per morir.

Problemes:

1. Desconeixement de les lleis relacionades amb la mort digna per part del personal sanitari.
2. Desconeixement dels pacients dels seus drets i de com exercir-los.
3. Dificultats d'accés a les cures pal·liatives a causa de la desinformació del personal sanitari causada per la falta de recursos per a atendre als pacients que ho necessitin o per la penalització de l'ajuda a morir de l'article 143.4.

- **Necessitat**

1. Política de conciliació efectiva que reconegui els drets dels cuidadors dels pacients.
2. Brindar als cuidadors una formació bàsica, suport psicològic, reconeixement dels seus drets i reconeixement del coneixement adquirit com un complement al tractament i la detecció de necessitats no resoltes.
3. Els ajuntaments han de promocionar i divulgar el DVA i també donar facilitats per fer el seu registre. L'ajuntament ha de procurar la defensa i el compliment del dret a una mort digna, ja que és un dels drets humans.
4. Despenalització de l'eutanàsia

- **Què s'ha aconseguit?**¹³

El 26 de gener de l'any 2017 es va aprovar una Moció sobre el Dret a Morir Dignament al Parlament de Catalunya. Hi ha hagut una millora en els programes de cures pal·liatives.

Actualment, en la Declaració Institucional s'hi ha compromès a:

1. La formació dels treballadors sobre els drets dels pacients i el DVA.
2. Pedagogia Cívica, programes per a informar i incentivar el DVA per part de l'ajuntament.
3. Facilitar el tràmit del DVA.
4. La col·laboració entre el Parlament i la Generalitat de Catalunya per a què els ciutadans puguin firmar el DVA davant d'un funcionari públic municipal.
5. Garantir els PADES (Programa d'Atenció Domiciliària i Equips de Suport) 24/7.
6. Millora dels PADES i dels SAD (Serveis d'Atenció a Domicili).
7. Compromís de l'Ajuntament de Barcelona de realitzar un estudi d'observació de la qualitat de la mort. Han de fer un seguiment de les polítiques públiques i elaborar informes.
8. Donar suport a la proposta del Parlament de Catalunya sobre la despenalització de l'eutanàsia al Congrés.

---

¹³ **Informació:** DMD, *Material per als Estudiants*
<https://derechoamorir.org/accion-politica/>
<https://www.eutanasia.cat/attachments/article/151/Delcaracion%20castellano.pdf>

Holanda i la legalització de l'eutanàsia. Com es va arribar a aconseguir?

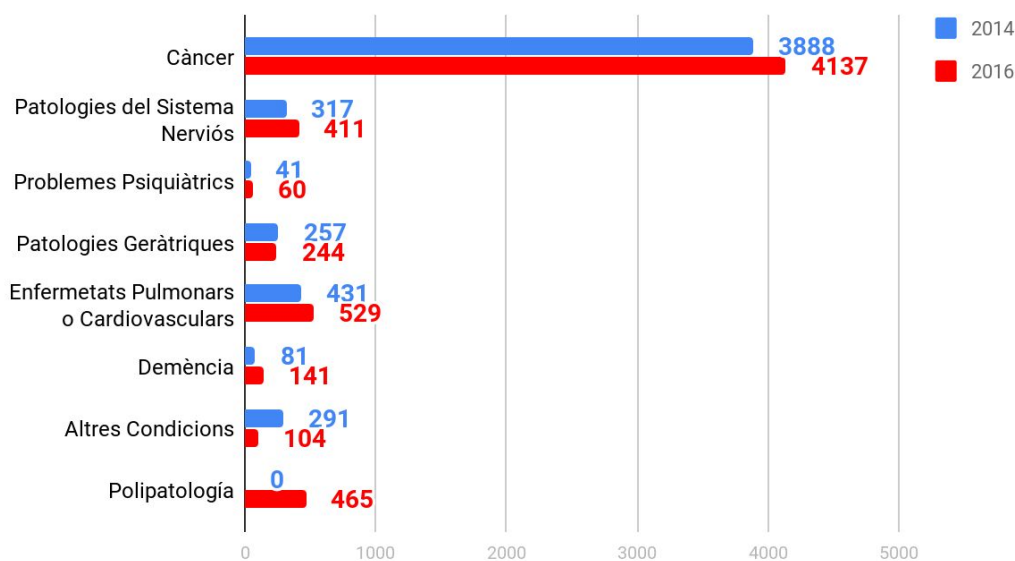
El debat d'aprovar l'eutanàsia va començar l'any 1960 amb la influència de les obres de Jan Hendrick van Der Berg. Va ser un psiquiatre holandès que la proposava només en aquells casos de pacients en què els processos mèdics els fessin patir o perllongar el seu sofriment. L'any 1970 es va crear una comissió que s'encarregava d'estudiar el tema i donar-li una solució legal a l'eutanàsia.

Va ser reconeguda pel Tribunal Suprem des de l'any 1984 i va ser despenalitzada el 1994. Finalment, l'1 d'abril de l'any 2002, la llei de l'eutanàsia va ser aprovada a Holanda amb el nom de "*Verificació de la terminació de la vida a petició pròpia i auxili assistit al suïcidi*". Aquesta llei va ser aprovada per 114 vots a favor i 40 en contra. Aquests 40 vots van ser de diputats de partits cristians. Només és acceptada la utilització de l'eutanàsia per metges que compleixin els requisits necessaris per a assistir els pacients terminals.

- **Quines persones demanen l'eutanàsia?**

S'ha fet un recull de dades per exposar qui va demanar l'eutanàsia l'any 2014 i l'any 2016.

Eutanàsia a Holanda

- **Problemes que ha presentat l'eutanàsia a Holanda¹⁴**

- ❑ Els escàndols protagonitzats per cooperatives holandeses com “*l'Última Voluntat*”. Aquesta cooperativa proporcionava "l'eutanàsia en pols", és un mètode que quan és consumit regularment pot portar a la mort. Aquest mètode el solen oferir a aquelles persones amb peticions rebutjades d'eutanàsia pels metges.
- ❑ Cada vegada hi ha més demanda de l'eutanàsia, encara que no siguin casos on s'hauria d'aplicar. Per exemple, l'any 2017, la Clínica del Fi de la Vida va demanar duplicar el seu personal per a cobrir la quantitat de sol·licituds que es van demanar perquè estaven saturats.
- ❑ Alguns professionals de diversos àmbits; com ètics, metges, advocats... assenyalen que alguns dels criteris que s'han de seguir per aplicar l'eutanàsia són inconcrets com per exemple, el del sofriment insuportable. Es queixen de què aquesta condició és molt ambigua i no és molt específica.
- ❑ Actualment hi ha investigacions sobre eutanàsies no sol·licitades i cada vegada n'hi ha més casos.
- ❑ Hi ha alguns casos en els quals s'aplica però no s'hauria de fer, per exemple, en casos en què el pacient no pateix de cap malaltia terminal però tot i així, s'aplica perquè aquest ho demana.
- ❑ L'eutanàsia representa el 4% de les morts d'Holanda.
- ❑ Encara que a Holanda és il·legal aplicar l'eutanàsia en nens menors de 12 anys n'hi ha una pràctica anomenada *Groningen Protocol* que permet que els metges la realitzin sense ser castigats. És una pràctica que ha portat una gran controvèrsia, ja que molts estan en contra perquè defensen que els nens no tenen l'edat suficient per saber que significa la mort però com és una pràctica creada justament per aquests casos si es realitzés segons els criteris estipulats no podria estar castigada.

---

¹⁴ **Informació:**

<https://www.elespectador.com/noticias/el-mundo/por-que-ha-aumentado-la-eutanasia-en-holanda-articulo-744064>

<https://www.euroexpress.es/noticias/hace-diez-anos-que-holanda-legalizo-la-eutanasia>

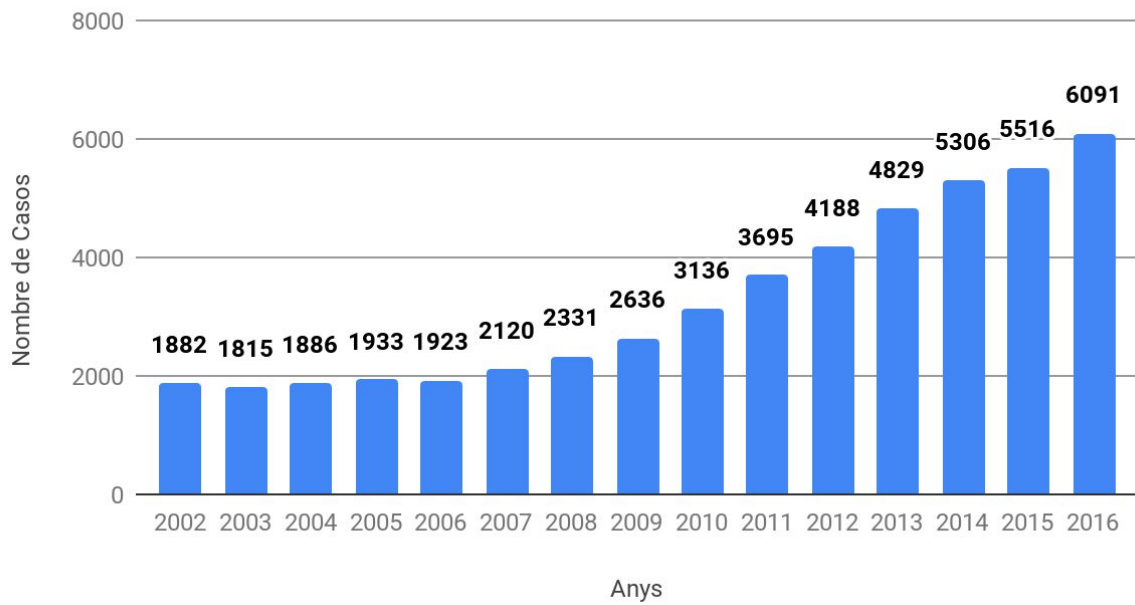
<https://www.medicinatv.com/reportajes/holanda-legaliza-la-eutanasia-199/>

https://www.lespanol.com/mundo/europa/20180111/pildora-eutanasia-disponible-holanda-euros-espanoles-inscritos/276223287_0.html

https://elpais.com/diario/2002/04/02/sociedad/1017698403_850215.html

<https://www.eltiempo.com/archivo/documento/MAM-556921>

Nombre de Casos d'Eutanàsia durant el període 2002-2016

Podem observar com el nombre de casos a Holanda ha augmentat al llarg del temps significativament.

Altres països on s'ha legalitzat l'eutanàsia

- **Bèlgica:** L'eutanàsia¹⁵ va ser legalitzada l'any 2002. La seva llei és molt semblant a la llei holandesa de l'eutanàsia però Bèlgica en canvi, no regula el suïcidi assistit i el considera un delictes penal. Aquí, l'eutanàsia també pot ser aplicada en pacients no terminals. Les condicions per a què pugui ser aplicada són:
  - El pacient l'ha de sol·licitar conscientment i aquest ha de ser major d'edat o un menor emancipat que pateixi una malaltia irreversible que provoqui un sofriment físic o psíquic constant i insuportable o una malaltia greu incurable.
  - La sol·licitud ha d'haver-se escrit amb anterioritat de manera voluntària, reiterada, escrita i firmada pel pacient o en el cas dels menors pel seu adult designat.
  - La persona que apliqui l'eutanàsia ha de deixar que passi un mes després de la petició abans d'aplicar-la.
  - Els metges que reben la sol·licitud tenen l'obligació de consultar a un altre especialista en la seva patologia i aquest ha de realitzar un informe.
- **Luxemburg:** Es va convertir en el tercer país del món en despenalitzar l'eutanàsia el febrer de l'any 2008, quan va aprovar la llei del dret a morir amb una mort digna.
- **Canada:** Legal des de l'any 2016 i està designada només a pacients terminals.
- **Colòmbia:** És l'únic país del món que reconeix l'eutanàsia com a dret fonamental i ha sigut reconegut pel Tribunal Constitucional. En una sentència de l'any 1998, l'eutanàsia activa, gràcies al reconeixement constitucional de la dignitat i de les llibertats individuals, s'estableix com un dret dels pacients amb malalties. Aquesta sentència estipula que sempre que el pacient es trobi en una situació on pateixi una malaltia terminal amb dolors insuportables, l'Estat no es pot oposar a la seva sol·licitud d'eutanàsia ni a l'ajuda que demani per a realitzar-la. La seva sentència ho defineix com "*«Equivalent no només a un tracte cruel i inhumà, prohibit per la Carta*

---

¹⁵ **Informació:** https://www.eldiario.es/zonacritica/limites-eutanasia-cuentan-paises-legal_6_838576149.html
https://www.abc.es/sociedad/abci-estos-paises-eutanasia-legal-201904051148_noticia.html
https://es.wikipedia.org/wiki/Legalidad_de_la_eutanasia

(art. 12), sinó a una anul·lació de la seva dignitat i de la seva autonomia com a subjecte moral» (Sentència C-239/97, de 20 de maig de 1998, Part 17)."¹⁶

Encara que ha estat reconeguda, el nou Codi Penal de l'any 2000 nega la despenalització de l'eutanàsia per part de l'alt tribunal i crea, per tant, una situació de desconcert total.

- **República Federal Alemanya:** *L'Alternativ Entwurf eines Gesetzes über Sterbehilfe* considera justificada l'eutanàsia passiva i indirecta en l'article 214 i la possibilitat de despenalització de l'eutanàsia activa.

Països on s'aplica el Suïcidi Assistit

- **Suïssa:** Gràcies a una "buit/lloc legal" s'autoritza el suïcidi assistit, ja que no n'hi ha una llei específica i el Tribunal Federal va declarar el novembre de l'any 2006, que era legal i que depenia del dret a decidir de les persones i que no depenia del seu estat de salut. Les condicions per a la seva aplicació són:
  - El pacient ha de ingerir una dosi letal de barbitúrics receptats pel metge. En cas que no ho faci s'ha d'aplicar ell mateix una injecció via intravenosa.
  - La persona que ajudi al pacient no ha de tenir motivacions egoïstes, personals ni econòmiques.
  - Les persones que realitzin el suïcidi assistit no tenen perquè treballar en l'àmbit de la medicina. Majoritàriament es porta a terme per organitzacions no governamentals.
- **Alguns Estats dels EUA com Oregon, Washington, Montana, Colorado, Califòrnia...:**
  - **1994:** Oregon va ser el primer estat Nord Amèrica a permetre-ho en pacients terminals després de realitzar un referèndum.
  - **1997:** Es confirma la validesa en una segona votació. Dos metges estan obligats a acreditar que al pacient li queda menys de 6 mesos de vida. Els

---

¹⁶ **Informació:**

https://www.abc.es/sociedad/abci-como-practica-eutanasia-paises-legal-201805031942_noticia.html

<https://www.debate.com.mx/mundo/parlamento-de-portugal-eutanasia-suicidio-medicamente-son-legales--2018-0529-0176.html>

<https://derechoamorir.org/eutanasia-mundo/>

pacients estan obligats a deixar constància de la seva petició de manera reiterada de manera escrita o oral. Han de ser majors d'edat.

- **2006:** El Govern Federal intenta revocar l'Acta de Mort Digna d'Oregon i és rebutjat pel Tribunal Suprem.
- **Legalització:** Montana i Washington (2008), Vermont (2013), Califòrnia i Colorado (2016), Columbia (2017), Hawaii (2018), Nova Jersey i Maine (2019).
- **Austràlia:** Només és legal en l'estat de Victòria i va ser aprovat l'any 2018 encara que va entrar en vigor a partir de l'any 2019. El suïcidi assistit no pot ser aplicat en aquells casos on els pacients pateixen d'una malaltia terminal amb ple exercici de les seves facultats mentals i que se'ls hagi previst una esperança de vida estimada menor de sis mesos.
- **Alemanya:** Un buit legal permet que algunes associacions siguin capaços de donar medicaments a pacients terminals o amb greus malalties amb la condició que siguin ells mateixos els que se les prenguin.

Opinió dels Partits Polítics a Espanya

- **PSOE:** Dóna suport a la regulació de l'eutanàsia i en la seva proposició de llei, de l'any 2019, deia que la mort digna havia de ser regulada, ja que és un dret individual i efectiu. Amb aquesta proposició l'eutanàsia s'hauria convertit en un servei comú del Sistema Nacional de Salut (SNS) establint també els requisits necessaris per a rebre-la. No obstant això, la llei no s'ha creat.
- **PP:** Van proposar una esmena¹⁷ en contra de la legalització de l'eutanàsia proposada pel PSOE. Segons ells, no existeix el dret a morir atès que ni la Constitució ni l'ordenament jurídic li dóna suport, la mort ha de ser causada per la malaltia i no per algun fàrmac administrat. Proposen una norma perquè el pacient rebi l'atenció necessària, com les cures pal·liatives, al final de la seva vida i donen suport al Testament Vital.
- **Podemos:** Defensa la legislació de la mort digna i anteriorment van presentar una llei a favor de l'eutanàsia, l'any 2017, però que no va ser recolzada pel PSOE i va ser rebutjada pel PP i Ciudadanos. Reclamen el dret a morir com un dret fonamental i que s'ha de despenalitzar la pràctica realitzada per metges. En cas de voler realitzar una eutanàsia, metges i psicòlegs són els encarregats d'analitzar els casos. Els requisits per realitzar-la no s'han de basar en la quantitat del sofriment del pacient sinó en la seva llibertat de decidir.
- **Ciudadanos:** Dóna suport a la seva legislació però, no dóna suport a la proposta del PSOE i va presentar una llei de mort digna per així garantir unes cures pal·liatives de qualitat.
- **VOX:** Rebuig a la legislació de l'eutanàsia i proposen un Ministeri de Família a càrrec d'aquest assumpte al costat d'altres.

---

¹⁷ **Definició:** <https://dej.rae.es/lema/enmienda>

Informació:

https://www.elconfidencial.com/tecnologia/ciencia/2019-04-04/eutanasia-politica-psoe-pp-podemos-ciudadanos-vox_1924794/

<https://www.20minutos.es/noticia/3607523/0/eutanasia-entra-campana-elecciones-generales-posiciones-partidos/>

Els Casos més Transcendentals

Vincent Lambert

Introducció

Vincent Lambert era un infermer psiquiàtric francès que el 29 de setembre de l'any 2008, va patir un accident de tràfic que el va deixar postrat al llit durant 10 anys. En aquests darrers 5 anys es va considerar el seu estat com a "estat vegetal irreversible". Va morir l'11 de juliol de l'any 2019.

A Favor de treure-li les Cures Pal·liatives

La seva dona, Rachel, era la seva tutora legal i considerava que no era lògic continuar amb un tractament que no tenia futur i que podria haver-hi estat provocant un sofriment al seu propi marit. Per això, amb l'ajuda d'alguns dels metges i dels germans, germanes i cosins del seu marit va demanar que es suspengués el procediment mèdic i que es portés a terme la sedació. Alguns polítics com el socialista Raphaël Glucksmann, l'esquerrana Manon Aubry i la macronista Nathalie Loiseau van demanar que es respectés la decisió que els metges havien proposat.

Els seus arguments van ser recolzats pel tribunal francès Châlons-en-Champagne, el Tribunal d'Estrasburg i el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH).

En Contra

Els seus pares, Viviane i Pierre, i una germana i un germà estaven en contra. Són de creences religioses.

Eren recolzats pels polítics de l'extrema dreta François-Xavier Bellamy i Jordan Bardella s'oposen.

Trajectòria Judicial

L'inici de la seva trajectòria judicial va començar als tribunals l'any 2013. Els seus pares van presentar una petició per revertir el procés de fi de vida al que Lambert estava sent sotmès sense el seu coneixement i un magistrat va ordenar revertir-lo encara que el Tribunal francès Châlons-en-Champagne no estava a favor.

L'any 2015 es volia aturar l'alimentació i la hidratació artificial a la qual estava sotmès Lambert, una altra vegada els pares van presentar la petició de revertir-lo però el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH), sent recolzat pels jutges d'Estrasburg, va rebutjar la petició al·legant que els demandants no havien aportat cap element nou que els faci plantejar la reversió del procés.

TITULO I DERECHOS Y LIBERTADES

ARTÍCULO 2

Derecho a la vida

1. El derecho de toda persona a la vida está protegido por la ley. Nadie podrá ser privado de su vida intencionadamente, salvo en ejecución de una condena que imponga la pena capital dictada por un Tribunal al reo de un delito para el que la ley establece esa pena.
2. La muerte no se considerará como infligida en infracción del presente artículo cuando se produzca como consecuencia de un recurso a la fuerza que sea absolutamente necesario:
  - a) en defensa de una persona contra una agresión ilegítima ;
  - b) para detener a una persona conforme a derecho o para impedir la evasión de un preso o detenido legalmente ;
  - c) para reprimir, de acuerdo con la ley, una revuelta o insurrección.

Els jutges d'Estrasburg es van adherir a un buit legal existent entre l'Article 2 del Conveni Europeu de Drets Humans i la llei francesa. L'Article 2 descriu les situacions que no es consideren com a assassinat. Com no s'especifica res més, van considerar que el retirament del tractament no es podria considerar assassinat perquè com no s'especifica i realment qui provoca la mort del pacient és la malaltia, no es podria considerar-ne. Aquesta acció és coneguda com a eutanàsia passiva. Qualsevol mena d'eutanàsia és il·legal a França i els pares es van adherir al fet que si s'apliqués el retirament del tractament, s'estaria practicant una. Arribat aquest punt, es va crear un conflicte, anomenat buit legal, en la qual la llei francesa contradeia la llei europea.

A¹⁸ principis de maig, els metges van interrompre per cinquena vegada l'alimentació artificial de Lambert. Els seus pares i germans van recórrer al Tribunal d'Apel·lació perquè se li declarés com a un discapacitat i el 3 de maig de l'any 2019 el Tribunal va ordenar a l'estat francès que respectés les mesures sol·licitades pel Comitè Internacional de Drets de les Persones Discapacitades dins de l'ONU administrant l'alimentació i la hidratació. No obstant això, Emmanuel Macron, que abans no va voler immiscir-se, va negar la petició del comitè de l'ONU d'investigar el cas en més profunditat.

El Tribunal de Cassació li va donar la raó a l'Estat i l'hospital de Reims declarant que el Tribunal d'Apel·lació no tenia competència en aquest cas i gràcies a això el 2 de juliol de l'any 2019 van desconnectar a Lambert i se li va sotmetre a una sedació profunda perquè no patís.

Vincent Lambert va morir l'11 de juliol de l'any 2019. Els advocats dels pares, Jean Paillot i Jérôme Triomphe, van presentar una denúncia, el 5 de juliol del mateix any, al Doctor Sanchez, qui va desconnectar a Lambert, per homicidi voluntari. La Llei Leonetti, de l'any 2005, estableix que les cures aplicades als pacients no han de perllongar la vida d'aquest amb una obstinació irraonable i que quan ja no siguin útils o mantinguin artificialment la seva vida poden suspendre o no aplicar-los, aquesta llei va ser actualitzada l'any 2016 perquè en el procés s'inclogués una sedació profunda i continuada. D'acord amb això el cas Lambert compleix tots els requisits perquè pugui ser aplicada aquesta llei i per tant és molt improbable que els advocats tinguin èxit amb aquesta denúncia.

---

¹⁸ **Informació:** <https://www.20minutos.es/noticia/3646356/0/caso-paciente-lambert-claves/>
<https://www.lavanguardia.com/vida/20190424/461846902526/vincent-lambert-eutanasia-francia-desconectar-es-tado-vegetativo.html>
https://elpais.com/sociedad/2019/05/20/actualidad/1558387771_510293.html
https://elpais.com/sociedad/2019/04/30/actualidad/1556654705_642809.html
https://www.echr.coe.int/documents/convention_spa.pdf

Ramón Sampedro

Introducció¹⁹

Ramón²⁰ Sampedro Cameán era un mariner i escriptor espanyol que el 23 d'agost de l'any 1968, amb 25 anys, es va accidentar i va patir una tetraplegia posttraumàtica amb secció medul·lar que li va provocar una immobilitat total del cos. És famós per sol·licitar la primera petició judicial a Espanya per poder realitzar el suïcidi assistit. Va demanar que les persones que l'ajudessin a realitzar-lo, no fossin acusades d'algun delicte. Defensava el dret de la llibertat de cada individu amb la seva pròpia vida.

Trajectòria Judicial

Va realitzar una petició de suïcidi assistit però el Codi Penal de l'any 1973, no ho va permetre. El 30 d'abril de l'any 1993, va posar una demanda davant el Jutjat nº 5 de Barcelona demandant que se li subministressin els fàrmacs necessaris per alleujar el sofriment físic i psicològic mentre ell realitzava el seu dret a no ingerir aliments, però li va ser denegat. El 28 de febrer de l'any 1994, va ser desestimat el seu recurs a l'Audiència Provincial de Barcelona.

---

¹⁹ **Informació e Imatge:**

https://cadenaser.com/programa/2018/01/16/la_ventana/1516119310_304730.html

²⁰ NÚÑEZ PAZ Miguel Ángel; *Homicidio Consentido, Eutanasia y Derecho a Morir con Dignidad*, Editorial Tecnos, Madrid, 1999.

A causa de motius processals, tampoc va ser admès el seu recurs davant del Tribunal Constitucional. Va recórrer al Tribunal d'Estrasburg, però per desgràcia aquest el va desestimar també. El 27 de novembre de l'any 1996, l'Audiència de la Corunya va dictar que, encara que Ramón hagués passat 29 anys en un llit no tenia dret a sol·licitar el suïcidi assistit però l'Acte Tribunal, però, deien que la llei no prohibia l'acte de la privació de la pròpia vida si s'accepta la mort, però que tot així el suïcidi assistit és considerava un delictes.

Ramón, després de 30 anys del reconeixement legal per morir que no se li havia atorgat, va decidir el 12 de gener de l'any 1998, posar fi a la seva vida ingerint un verí, mitjançant una palleta, anomenat cianur potàssic. La seva amiga, Ramona Maneiro, li va posar un got davant d'ell per a què ell mateix pogués beure. Abans de beure-ho va fer un vídeo amb les seves últimes paraules mentre bevia el verí i aquest està actualment en mans d'Antena 3 i de DMD per decisió d'ell.

En trobar restes de cianur en el cos de Ramón, la Ramona va ser detinguda i acusada per cooperació necessària al suïcidi, però va ser alliberada per falta de proves i es troba sense cap càrrec. Quan el delictes havia prescrit, set anys després, Ramona va admetre que va ser ella qui va ajudar Ramón a morir i qui va gravar el vídeo.

Abans de la seva mort Ramón va redactar un document adreçat als jutges i a les autoritats polítiques i religioses on explicava la penosa situació en la qual es trobava després de gairebé 30 anys postrat al llit i també va anunciar la seva decisió de posar fi a la seva vida, ja que ell ho considerava el seu dret davant d'una situació que va definir com "humiliant esclavitud".

Noa Pothoven

Introducció

Noa²¹ Pothoven era una jove holandesa de 17 anys que es va suïcidar el 2 de juny de l'any 2019, després d'haver estat denegada l'eutanàsia. Va patir d'estrès posttraumàtic, depressió i anorèxia a causa de les violacions que va patir quan tenia 11, 12 i 14 anys. Arran d'això, va deixar d'anar a l'escola per problemes psicològics greus i va deixar de menjar i beure.

---

²¹ **Informació e Imatge:**

<https://white-project.it/2019/06/09/concessa-leutanasia-a-una-ragazza-olandese-di-17-anni/noa-eutanasia/>

https://elpais.com/sociedad/2019/06/04/actualidad/1559672340_968899.html

https://elpais.com/sociedad/2019/06/05/actualidad/1559761486_599888.html

https://www.elconfidencial.com/mundo/europa/2019-06-05/eutanasia-holanda-17-anos-noa-fin-vida_2054858/

Història

Noa²² va patir durant anys gràcies als traumes causats per les violacions. Després de la seva última violació, produïda als 14 anys per 2 homes, Noa va començar a patir anorèxia i la van posar en tractament per obligació dels jutges, però, això no la va ajudar i quan va sortir, la seva anorèxia va empitjorar encara més. Després d'esperar 6 mesos per ingressar en un centre de desordres alimentaris, li van col·locar una sonda nasogàstrica. Poc després, Noa va escriure un llibre als 16 anys anomenat "*Guanyar o aprendre*" on descriu les agressions sexuals i les violacions que va patir. El seu objectiu va ser el de millorar l'ajuda que se li brinda als joves que han passat pel mateix, ja que no existeix una instància que ajudi els problemes físics i psíquics alhora. Aquest llibre, a part de guanyar 2 premis literaris, va servir d'inspiració per a crear una lluita i un debat per millorar els serveis que se li ofereixen a la gent amb problemes similars als seus.

---

²² **Imatge:**

<http://www.periodicomaranata.com/nuevaplatформа/internacionales/holanda-permitio-eutanasia-a-adolescente-que-sufria-de-depresion/>.

Noa va rebre ajuda professional quan va ser ingressada en 3 diferents centres per a joves, però aquest ajut només servia per evitar que ella s'autolesionés i no va arribar a curar el seu quadre psiquiàtric i això va agreujar el seu problema encara més. Fins i tot, la mare va exigir que la seva filla fos ingressada en una institució tancada de psiquiatria però com els centres d'Holanda tenen llargues llistes d'espera mai va poder rebre l'ajuda que ella realment necessitava.

No obstant això, Noa es va posar en contacte amb la Clínica per morir, *Levenseindekliniek*, demandant que li apliquessin l'eutanàsia a causa dels seus problemes psicològics. L'eutanàsia es pot aplicar a joves a partir de 12 anys amb consentiment dels pares per problemes físics o psicològics, encara que aquest últim és el més difícil d'avaluar i per tant la demanda de Noa va ser rebutjada i li van suggerir que optés per tractament mèdic i psicològic.

Havent estat rebutjada la seva petició, Noa va anunciar el seu suïcidi a Instagram dient que en menys de 10 dies ella moriria i malauradament, va morir per inanició.

El suïcidi de Noa ha obert un gran debat a Holanda. Anteriorment, l'eutanàsia havia estat aplicada a un pacient que patia per problemes psicològics però no obstant això, ella, que també els va patir, va haver de triar no optar pel tractament mèdic i morir per inanició. Molta gent demana que s'estableixin paràmetres per avaluar en quins casos psicològics es pot aplicar l'eutanàsia o no. Un altre debat que ha provocat és que si els tractaments psicològics que reben les persones amb problemes similars als de Noa són suficients i si els centres que els tracten estan capacitats per a ells, ja que fins i tot després d'haver passat per una gran quantitat de centres, cap va poder ajudar-la, al contrari, van empitjorar el seu problema.

Actualment, aquests dos problemes presentats en aquests debats han fet que molta gent lluiti pel que lluitava Noa, una bona atenció per a la gent amb problemes psíquics i físics i una llei que estableixi uns paràmetres per a casos psicològics d'eutanàsia.

Anàlisi de la Informació

L'eutanàsia és un procediment que només pot ser aplicada en aquells pacients que l'hagin demanat o en cas d'inconsciència per motius humanitaris. No obstant això, molta gent creu que és aplicada amb fins econòmicosocials o pel terme negatiu de l'eugenèsia.

Cada persona té el seu dret a la protecció de la vida, el d'autonomia i el de dignitat i cada decisió que aquesta pugui prendre ha de ser informada de les seves conseqüències. Com tenim el dret de rebutjar un tractament, l'eutanàsia també representa el nostre dret a l'expressió de la nostra llibertat perquè no hi ha un deure de viure contra la voluntat del pacient.

Tot i així, com hem vist anteriorment, la vida legalment es tracta com un bé jurídic no lliure, ja que aquesta té unes limitacions. Es valora més la integritat física que la llibertat de l'individu. Amb relació a l'eutanàsia, els nostres límits estan imposats quan s'involucra a un tercer per realitzar-la i aquest tercer passa a ser acusat de fer un homicidi. La intervenció activa del metge, el qual se'l considera un tercer, en aquest tipus d'intervencions no hauria de ser penada, ja que tot i que la funció del metge és la conservació de la salut i alleujar o eliminar el sofriment del pacient hi ha dos termes, la futilitat del tractament i la Lex Artis, els quals són utilitzats per impedir aquella assistència al pacient que perllongui artificialment de manera encarada la vida biològica sense que hi hagi expectatives de recuperació. Aquests termes són molt importants en situacions de comes irreversibles, estats vegetatius i mort cerebral perquè en aquestes situacions s'autoritza el fet d'interrompre el tractament del pacient.

Malgrat²³ que l'eutanàsia és penada per la llei, aquells metges que realitzin omissió del pacient, aquesta pot arribar a ser acceptada en casos en què no hi hagi un consentiment concret respecte al tractament. Aquest fet més l'article 143.4 del Codi Penal espanyol, deixen via lliure al fet que es pugui realitzar una eutanàsia passiva, ja que el causant directe de la mort no és el retirament de l'assistència que perllonga la vida artificialment sinó que la mort és causada per la mateixa malaltia del pacient.

---

²³ NÚÑEZ PAZ Miguel Ángel; *Homicidio Consentido, Eutanasia y Derecho a Morir con Dignidad*, Editorial Tecnos, Madrid, 1999.

En el passat, diferents Papes, com ara el Papa Pius XII, van introduir la possibilitat del dret a morir amb dignitat en casos extrems en què la vida humana ja no tingui més sentit. Per tant, tot i que al llarg del temps s'han anat barrejant els termes "santedat" i "qualitat" per defensar l'eutanàsia o rebatre-la, aquests haurien de tenir el mateix pes en la nostra societat. S'ha de defensar el dret de cada persona a ser lliure de valorar a la seva manera cada aspecte de la seva vida perquè un comportament que sigui oposat a la voluntat de l'individu del dret a la vida significaria un tracte inhumà, degradant i indignant.

Conclusió

Al principi del meu TR vaig plantejar una sèrie de preguntes que al llarg de la meva investigació puc respondre amb cert grau d'objectivitat.

- **Per què no és legal a Espanya però en altres països ho és?**

Per diferents raons; polítiques, religioses... Però majoritàriament podríem dir que és per la desorganització política en què ens trobem en l'actualitat.

- **L'eutanàsia és ètica? És una mort digna?**

Una mort digna és aquella que segueix l'ètica de la persona i pel que hem pogut veure, aquesta ètica ha variat al llarg del temps estant actualment dividida en dos principis.

Per tant, la mort digna es regeix segons l'ètica de cadascú. Sabent això, podem dir que l'eutanàsia pot ser o no ser ètica o una mort digna perquè tot depèn de l'individu.

L'ètica de cadascú no s'hauria d'imposar en altres.

- **Hauria de ser legal?**

Ho hauria de ser perquè actualment s'està incomplint el dret d'autonomia i de llibertat del pacient no deixant-li decidir sobre la seva pròpia vida. Hauria de ser una opció a l'abast de qualsevol que la volgués realitzar d'acord amb els requeriments necessaris per realitzar-la.

- **Quina solució proposaria?**

Personalment, implementaria una millora en les cures pal·liatives, ja que considero fonamental que tothom que les necessiti pugui rebre-les, i un programa per a informar dels drets que tenen els pacients i els tractaments que aquests poden rebre.

Finalment, despenalitzaria l'eutanàsia i la convertiria en un dret i una opció a l'abast de tothom, coordinant el criteri biològic amb el jurídic.

Conclusió Personal

Per²⁴ concloure, m'agradaria parlar de dos antics filòsofs, Plató i Sèneca. Aquests dos filòsofs defensen que "*el cos és la presó de l'ànima*". Tot i que ells pensaven en l'ànima com una cosa espiritual i eterna, nosaltres la prendrem com que l'ànima és la nostra vida i el cos com un bé jurídic.

Citant a Plató en el seu llibre "Eutifró, o de la pietat", <<*El alma está ligada y pegada al cuerpo, y forzada a percibir las cosas por medio suyo, como tras un calabozo, y no por sí misma*>>. En el cas de Ramón Sampetro, el seu cos era la seva presó. Incapaç de moure's i ser independent. La seva "ànima" no podia ser alliberada i estava limitada pel seu cos. Amb això, podem arribar a pensar que el seu cos es va convertir en una presó i una limitació per viure realment. Si Plató defensava l'alliberament de l'ànima, encara que ho defensava mitjançant l'adquisició del coneixement, penso que si apliquem la frase al context de l'eutanàsia, en casos similars s'hauria de permetre la seva aplicació. No hem de pensar en la vida com una obligació, sinó com una opció que tenim, i la mort com un alliberament del sofriment que podem estar patint.

Sèneca tenia un pensament similar, citant a les cartes a Lucilio <<*¿Acaso estoy libre ahora? La naturaleza me sujeto a esta carga pesada que es mi cuerpo*>>, <<*Soy demasiado noble y nacido para cosas demasiado grandes como para ser esclavo de mi cuerpo, el cual no veo de otra manera que como una cadena que limita mi libertad*>> i <<*No niego que debemos tratar bien a nuestro cuerpo, pero no debemos ser esclavos; pues se esclavizará a muchos quien se esclavice al cuerpo, quien se ocupe demasiado en él, quien todo lo refiera a él*>>. Sèneca parla com si el cos fos una càrrega, una obligació que és imposada. Això podem relacionar-lo amb una frase que he tret llegint les lleis i de les entrevistes, "La vida és un dret però no és una obligació". Hi ha casos en què el cos ja no permet viure la vida i es converteix en una càrrega o que la mateixa vida ho és. No obstant això, en l'última cita diu que cal tractar-ho bé. Això jo ho relaciono amb les cures pal·liatives del senyor Lambert.

---

²⁴ Informació: <https://www.youtube.com/watch?v=TmOooUc664g>

Es va cuidar d'ell durant molts anys, però encara que es sabia que no hi hauria una millora, se li va continuar aplicant el tractament. Ell mateix i la seva família es van trobar presoners del seu cos i la seva vida va ser limitada per ell mateix.

Com hem vist, els antics filòsofs tenen pensaments que podem aplicar a l'actualitat. Penso que podem coincidir amb ells en el fet que el nostre cos pot arribar a ser una càrrega de vegades i que es pot presentar com un límit a la nostra vida. Tot i que pot ser així, n'hi ha d'haver unes limitacions que no restringeixin la nostra llibertat. Per poder aplicar l'eutanàsia hi ha d'haver uns criteris que s'han de complir.

Hem de començar a deixar de pensar en el nostre cos i la nostra vida com un bé jurídic sinó com un dret. Tota la problemàtica de l'eutanàsia prové d'aquest pensament. La vida no és un bé, és un dret que tenim i no és una obligació viure-la, encara que hi ha d'haver unes limitacions i obligacions a complir. Per això, l'eutanàsia és un símbol d'expressió de la nostra llibertat i els nostres drets. Hem de despenalitzar-la perquè això serà mostra que anem pel camí que busca la llibertat de l'individu i la humanització de les lleis.

Despenalitzem l'eutanàsia per trobar la llibertat!

Bibliografía

Libres

NÚÑEZ PAZ Miguel Ángel; *Homicidio Consentido, Eutanasia y Derecho a Morir con Dignidad*, Editorial Tecnos, Madrid, 1999.

NÚÑEZ PAZ Miguel Ángel; *La Buena Muerte - El Derecho a Morir con Dignidad*, Editorial Tecnos, Madrid, 2006.

MÉNDEZ BAIGES Víctor; *Sobre Morir - Eutanasias, Derechos, Razones*, Editorial Trotta, Madrid, 2002.

DMD, *Material per als Estudiants*.

Webgrafía

Wikipedia - Legalidad de la Eutanasia.

https://es.wikipedia.org/wiki/Legalidad_de_la_eutanasia

FR Tamara, “¿Es legal la eutanasia en España? Así está regulada la muerte asistida en el mundo”, *El Confidencial*, 05/04/2019.

https://www.elconfidencial.com/mundo/2019-04-05/eutanasia-muerte-digna-espana-europa-paises-mundo_1570616/

Autor Desconegut, “Caso Andrea: ¿Eutanasia, muerte digna o suicidio asistido?”, *La Información*, 02/08/2015.

https://www.lainformacion.com/espana/salud/caso-andrea-eutanasia-muerte-digna-o-suicidio-asistido_mkieambdxbbanqozyxswu5/

DEL BARRIO Ana - BELVER Marta, “¿Es legal la eutanasia en España?”, *El Mundo*, 04/04/2019. <https://www.elmundo.es/madrid/2019/04/04/5ca5de00fdddffdd3f8b4778.html>

Autor Desconegut, “La diferencia entre sedación paliativa y eutanasia viene determinada por la intención, el procedimiento y el resultado.”, *InfoPaliativos*, 17/10/2016.

<http://infocuidadospaliativos.com/la-diferencia-entre-sedacion-paliativa-y-eutanasia-viene-determinada-por-la-intencion-el-procedimiento-y-el-resultado/>

Autor Desconegut “¿Cuál es la diferencia entre sedación paliativa y eutanasia?”, *Infosalus*, 17/10/2016.

<https://www.infosalus.com/asistencia/noticia-cual-diferencia-sedacion-paliativa-eutanasia-20161017141406.html>

VILLAMOR Javier, “5 argumentos de expertos contra la eutanasia”, Actual, 26/06/2018.

<https://www.actuall.com/vida/5-argumentos-expertos-la-eutanasia/>

Viquipèdia - Eutanàsia. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Eutan%C3%A0sia>

SIURANA Juan Carlos, “ARGUMENTOS A FAVOR Y EN CONTRA DE LAS VOLUNTADES ANTICIPADAS”. <https://www.uv.es/gibuv/ArgumentosVVAA.pdf>

Wikipedia - Eutanasia Involuntaria. https://es.wikipedia.org/wiki/Eutanasia_involuntaria

Clínica Universidad de Navarra - Diccionario Médico - Eutanasia Involuntaria.

<https://www.cun.es/diccionario-medico/terminos/eutanasia-involuntaria>

Ministerio de Sanidad y Política Social, *Unidad de Cuidados Paliativos. Estándares y Recomendaciones*, Madrid, 2009.

<https://www.mscbs.gob.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/docs/cuidadospaliativos.pdf>

NOMBELA César - POSTIGO SOLANA Elena - LÓPEZ TIMONEDA Francisco -

ABELLÁN SALORT José Carlos - SERRANO RUIZ-CALDERÓN José Miguel - PRENSA

SEPÚLVEDA Lucía, “La eutanasia: perspectiva ética, jurídica y médica”, BioEticaWeb, 11/03/2009.

<https://www.bioeticaweb.com/la-eutanasia-perspectiva-actica-jurasdica-y-macdica/>

Autor Desconegut, “Los requisitos de la eutanasia”, ABC Sanidad, 02/04/2002.

https://www.abc.es/hemeroteca/historico-02-04-2002/abc/Sociedad/los-requisitos-de-la-eutanasia_89003.html

DMD - ¿Cuáles son los requisitos para solicitar una eutanasia?.

<https://derechoamorrir.org/p-frecuentes/cuales-son-los-requisitos-para-solicitar-una-eutanasia/>

Autor Desconegut, “¿Cómo se practica la eutanasia en los países que es legal?”, ABC Sociedad, 03/05/2018.

https://www.abc.es/sociedad/abci-como-practica-eutanasia-paises-legal-201805031942_noticia.html

Autor Desconegut, “Estos son los países en los que la eutanasia es legal”, ABC Sociedad, 05/04/2019.

https://www.abc.es/sociedad/abci-estos-paises-eutanasia-legal-201904051148_noticia.html

Autor Desconegut, “Ocho países donde la eutanasia y el suicidio asistido son legales”, Debate, 29/05/2018.

<https://www.debate.com.mx/mundo/parlamento-de-portugal-eutanasia-suicidio-medicamente-son-legales--20180529-0176.html>

DMD - Eutanasia y suicidio asistido en España. <https://derechoamorrir.org/eutanasia-espana/>

DMD - Eutanasia y suicidio asistido en el mundo. <https://derechoamorrir.org/eutanasia-mundo/>

Ajuntament de Barcelona, “DECLARACIÓ”, Barcelona, 28/04/2017.
<https://www.eutanasia.cat/attachments/article/151/Delcaracion%20castellano.pdf>

DMD - Acción Política. <https://derechoamorrir.org/accion-politica/>

DMD - Por una Ley de Eutanasia. <http://libreshastaelfinal.org/>

GÓMEZ FORERO Camilo, “¿Por qué ha aumentado la eutanasia en Holanda?”, El Mundo, 12/03/2018.
<https://www.elspectador.com/noticias/el-mundo/por-que-ha-aumentado-la-eutanasia-en-holanda-articulo-744064>

Marigel Alonso “Hace diez años que Holanda legalizó la eutanasia”, EuroXPress, 04/04/2012. <https://www.euroxpress.es/noticias/hace-diez-anos-que-holanda-legalizo-la-eutanasia>

Autor Desconegut, “Holanda legaliza la eutanasia”, Medicina TV, 11/12/2000.
<https://www.medicinatv.com/reportajes/holanda-legaliza-la-eutanasia-199/>

FERRER Isabel, “Holanda, donde bien morir es cotidiano”, El País, 03/09/2017.
https://elpais.com/internacional/2017/08/31/actualidad/1504197638_959922.html

SANHERMELANDO Juan, “La píldora de la eutanasia disponible en Holanda por 15 euros al año: 60 españoles entre los inscritos”, El Español, 11/01/2018.
https://www.lespanol.com/mundo/europa/20180111/pildora-eutanasia-disponible-holanda-euros-espanoles-inscritos/276223287_0.html

FERRER Isabel, “La ley sobre la eutanasia entra en vigor en Holanda con el 85% de la población a favor”, El País, 02/04/2002.
https://elpais.com/diario/2002/04/02/sociedad/1017698403_850215.html

Efe, “HOLANDA LEGALIZA LA EUTANASIA”, El Tiempo, 11/04/2001.
<https://www.eltiempo.com/archivo/documento/MAM-556921>

SAMPER Esther, “Los límites de la eutanasia: ¿qué nos cuentan los países donde es legal?”, ElDiario, 22/11/2018.
https://www.eldiario.es/zonacritica/limites-eutanasia-cuentan-paises-legal_6_838576149.html
https://en.wikipedia.org/wiki/Groningen_Protocol

Autor Desconegut, “Las claves del caso Lambert que sacude a Francia: de la batalla legal familiar al debate sobre la eutanasia”, 20 minutos, 20/05/2019.

<https://www.20minutos.es/noticia/3646356/0/caso-paciente-lambert-claves/>

Autor Desconegut, “Francia permite desconectar a un hombre que lleva diez años en estado vegetativo”, La Vanguardia, 24/04/2019.

<https://www.lavanguardia.com/vida/20190424/461846902526/vincent-lambert-eutanasia-francia-desconectar-estado-vegetativo.html>

AYUSO Silvia, “La justicia francesa obliga a reanudar el tratamiento para mantener con vida a Vincent Lambert”, El País, 21/05/2019.

https://elpais.com/sociedad/2019/05/20/actualidad/1558387771_510293.html

BASSETS Marc, “La justicia dicta que un francés en estado vegetativo puede morir, en contra del deseo de sus padres”, El País, 01/05/2019.

https://elpais.com/sociedad/2019/04/30/actualidad/1556654705_642809.html

Convenio Europeo de Derechos Humanos, Estrasburgo, 2010.

https://www.echr.coe.int/documents/convention_spa.pdf

Noticias Jurídicas, Article 43.

http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/constitucion.t1.html#I198

Noticias Jurídicas - Del Derecho a la Protección de la Salud.

http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/114-1986.tp.html#tp

BOE. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>

CIS - ACTITUDES Y OPINIONES DE LOS MÉDICOS ANTE LA EUTANASIA.

http://cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=2988

ORDIZ Emilio, “PSOE y Podemos proponen una ley de eutanasia, mientras el PP defiende los cuidados paliativos”, 20 minutos, 26/04/2019.

<https://www.20minutos.es/noticia/3607523/0/eutanasia-entra-campana-elecciones-generales-posiciones-partidos/>

CID Guillermo, “De la legalización al rechazo frontal: esta es la posición de los partidos sobre la eutanasia”, El Confidencial,

04/04/2019. https://www.elconfidencial.com/tecnologia/ciencia/2019-04-04/eutanasia-politica-psoe-pp-podemos-ciudadanos-vox_1924794/

NEBRA Olga, ESTÉVEZ Marta, SUÁREZ Matilde, "Tenemos que morir con dignidad, es una pena hacerlo clandestinamente", SER, 16/01/2018.

https://cadenaser.com/programa/2018/01/16/la_ventana/1516119310_304730.html

NOA - Eutanasia.

<https://white-project.it/2019/06/09/concessa-leutanasia-a-una-ragazza-olandese-di-17-anni/noa-eutanasia/>

Autor Desconegut, "Holanda permitió eutanasia a adolescente que sufría de depresión", Periódico Maranata, 5/06/2019.

<http://www.periodicomaranata.com/nuevaplataforma/internacionales/holanda-permitio-eutanasia-a-adolescente-que-sufria-de-depresion/>.

RACHIDI Imane, "Abusos, depresión y sin psiquiatra: Noa decide morir en Holanda a los 17 años", El Confidencial, 05/06/2019.

https://www.elconfidencial.com/mundo/europa/2019-06-05/eutanasia-holanda-17-anos-noa-finan-vida_2054858/

FERRER Isabel, "Holanda: ni eutanasia ni terapia para la joven Noa", El País, 06/06/2019.

https://elpais.com/sociedad/2019/06/05/actualidad/1559761486_599888.html

FERRER Isabel, "La holandesa de 17 años se dejó morir de inanición tras haber solicitado sin éxito la eutanasia", El País, 05/06/2019.

https://elpais.com/sociedad/2019/06/04/actualidad/1559672340_968899.html

RAE, Enmienda, s.f. - <https://dej.rae.es/lema/enmienda>

RAE, Eugenesia, s.f. - <https://dle.rae.es/?id=H62NicC>

RAE, Ético - <https://dle.rae.es/?id=H3y8Ijj|H3yay0R>

Youtube - El Cuerpo es la Cárcel del Alma.

<https://www.youtube.com/watch?v=TmOooUc664g>

lainformacion.com. <https://www.lainformacion.com/busqueda?q=eutanasia>

Imatge Portada - <https://okdiario.com/img/2017/10/02/viaje-astral-655x368.jpg>

Agraïments

M'agradaria agrair a la meva tutora del treball de recerca per ajudar-me, donar-me recomanacions del que hauria de fer, guiar-me, per la seva paciència i sobretot per corregir-me totes les faltes que he fet, que no han estat poques. També agrair a aquells professors que s'han preocupat per mi o que m'han escoltat parlar sobre el meu treball.

Agrair a Nani Hidalgo, vicepresidenta de DMD a Catalunya, i a Natàlia Garcia, treballadora dels PADES, per concedir-me l'entrevista i per dedicar-me part del seu temps.

Finalment, m'agradaria agrair als meus pares pels consells, recomanacions i el suport que m'han donat al llarg del meu treball. També per haver-me escoltat pràcticament tot el treball i donar-me la seva opinió. Agrair a tots els meus amics que m'han donat suport.

Moltes gràcies a tothom.

Annex

Annex 1

Entrevista a Nani Hidalgo

- **Per què a Espanya no és legal l'eutanàsia?**
- Perquè hi ha gent en contra i perquè qui ha estat i qui podria haver-ho proposat políticament no li ha interessat. Per tant, hi ha motius ideològics, polítics ...
Actualment, hem estat a punt d'aconseguir-la però no es van aprovar els pressupostos. Anteriorment, els van aprovar i llavors va haver de cessar el govern. Si el govern que hagués sortit de la moció hagués pogut continuar actualment, ja tindriem llei d'eutanàsia. Va ser la primera vegada que hi havia una composició del congrés que ho permetia.
- **Parlant dels partits polítics, he llegit que Ciutadans va voler fer un acord amb el PSOE de despenalització de l'eutanàsia.**
- No, mai ho ha volgut fer. Han presentat un projecte de "Mort digna", no de despenalització de l'eutanàsia. Ciutadans no és un partit monolític, per exemple, aquí a Catalunya hi ha gent que diu "Nosaltres estariem a favor" però com a partit mai s'han pronunciat i després del cas d'Àngel Hernández, que va ajudar la seva dona a morir amb l'ajuda al suïcidi, el cas va ser tan brutal que Rivera va dir "S'hauria de despenalitzar" però va ser l'única vegada que ho va dir. Ho va dir però després no han canviat res.
- **Llavors podríem dir que els mitjans de comunicació no saben tractar el tema.**
- Durant molt de temps hi ha hagut moltíssima confusió amb el tema. Crec que ara, gràcies al nostre treball hi ha mitjans de comunicació que ho entenen bastant més. Ho tenen més clar i per tant, expliquen les coses millor. Per exemple, La Vanguardia, que era un mitjà de comunicació que estava absolutament en contra, arran del cas de Carmèn Maraona, una treballadora seva on el seu fill va fer un suïcidi assistit perquè tenia ELA, van començar a publicar coses del seu cas. Ara bé, hi ha una sèrie de periodistes de La Vanguardia que no fan servir bé els termes, per exemple, un últim cas on hi ha hagut una utilització de la informació absolutament equivocada és el cas de Noa Pothoven. Es va parlar que se li va practicar l'eutanàsia i no va ser eutanàsia.

Aquesta noia havia demanat l'eutanàsia, no l'havien concedit i finalment els metges, d'acord amb els seus pares, la van deixar que fes dejuni i que finalment se li pogués fer sedació, però van parlar de l'eutanàsia. Llavors, hi ha un mal ús dels termes.

- **Relacionat amb aquest mateix cas, a Holanda va ocórrer un cas on un home amb problemes psicològics se li va concedir l'eutanàsia però a ella no, per què?**
- Perquè ella tenia 17 anys i l'home era més gran, crec que aquest aspecte va influenciar molt. Igual d'aquí a 3 anys sí que se li hagués permès però ella ja no podia aguantar més i era el seu dret.
- **Personalment, creus que li haurien d'haver concedit l'eutanàsia?**
- No ho sé, perquè no conec el cas en profunditat. Crec que aquesta noia havia donat prou mostres que la vida per ella no tenia sentit, a més que ja havia intentat suïcidar-se anteriorment i per tant, jo i com un principi bàsic nostre, és que la vida és nostra i nosaltres som els únics que podem decidir si aquesta val la pena ser viscuda o no. Segons aquest principi, em sembla que l'hi haurien d'haver permès. Però no conec el cas prou en profunditat per a poder fer una afirmació.
- **En casos de malalties psicològiques molt greus, creus que s'hauria d'aplicar l'eutanàsia?**
- L'eutanàsia o el suïcidi assistit s'aplica a persones que consideren que la seva vida, amb les condicions en què estan, no és digna i volen posar-li fi. És un principi molt important. Quan el patiment és físic, és molt més fàcil i clar però quan el sofriment és psicològic la línia és molt més difícil de distingir. Per això, en les legislacions, quan és per sofriment mental o emocional, els informes són psiquiàtrics i es realitza més d'un. Llavors, qui diu realment que s'ha fet tot el possible i que la persona ja no vol viure són els especialistes. Crec que sempre és més difícil els tractaments en casos de patiment psicològic i tenen tot el dret del món perquè penso que poden patir moltíssim més que amb un físic.
- **Què es consideraria una mort digna?**
- En el cas de Ramón Sampedro existia un dolor emocional més que físic. Ell no podia suportar el sentiment de dependència constant d'altres persones i per a ell, això no era vida. No obstant això, aquesta situació de tetraplegia a altres persones poden adaptar-se i considerar-la vida, però ell no.

Aquest és el principi fonamental, el principi de llibertat de la persona, i que és el que aquesta persona considera una vida digna. Hi ha una pel·lícula, *Truman*, on hi ha una persona que té càncer que es va reproduir i arriba un moment en què diu que ja no vol més químio. Això és un dret que tenim aquí, el dret de rebutjar el tractament. Igual que has de donar consentiment perquè te'ls facin, tens el dret de rebutjar-los. Un cop ja rebutjats, tens dret a cures pal·liatives. Hi ha un moment que diu que no es veu començant a portar bolquers, ja que per a ell això no era digna. Té tot el seu dret a negar-se a viure així. Per a cadascú, el límit de la seva dignitat és absolutament personal. No em puc ficar en què és la dignitat per a una altra persona però se li ha de respectar la seva.

- **La dignitat està relacionada amb les persones, els seus valors i amb el principi d'autonomia però molta gent rebutja tot això dient que els metges serveixen per posar fi al dolor i el sofriment del pacient, però no amb el pacient.**
- Jo crec que aquesta és una concepció de la medicina endarrerida. El personal mèdic, la seva funció és curar però també és el confort de la persona malalta, i el seu confort arriba un moment que pot passar per ajudar a morir. Si pots curar als pacients, no hi ha problemes, però hi ha moltíssims casos on no ho pots fer, llavors el metge no ha de rentar-se les mans. Per això, en aquests casos el que fa el metge és ajudar-lo. Perquè si no, se li estarà privant del principi d'autonomia. L'eutanàsia és un dret que tens en casos en què les cures pal·liatives no et serveixen o no les vols.
- **Per què creus que hi ha tanta desinformació d'aquest tema entre la població?**
- La mort és un tabú en la nostra societat i per tant no es parla i menys en un àmbit familiar. En l'ensenyament no es parla d'ella. Nosaltres tenim un grup amb activitats per als centres educatius, però clar, són molt pocs els que en fan.
- **Si segons les enquestes realitzades hi ha tanta gent a favor de l'eutanàsia, per què no es legalitza?**
- Hi ha una gran diferència entre el que opina la gent i el que es fa al Congrés. De fet, aquest tema ja havia estat admès al congrés per primera vegada i s'estava discutint a les comissions. Si s'haguessin aprovat els pressupostos, creiem que ara tindriem llei d'eutanàsia i si finalment es forma un govern similar a l'anterior segurament s'aprovarà. Quan hi hagi les discussions en el ple, la gent sortirà amb barbaritats d'arguments en contra d'ella.

No obstant això, aquesta mateixa gent que ho dirà té una doble moral grandíssima. Estic segura que si estiguessin en una situació greu la farien servir i tenen tot el dret del món, però que no posin traves al procés.

- **Un noi a la meva enquesta va escriure que com a ell no l'afectava l'eutanàsia, li era igual si es despenalitzava o no.**
- A ningú se l'obliga a utilitzar-la, és l'opció que tens, i s'aplica quan no et serveixen les cures pal·liatives. A més, si la despenalitzem la quantitat d'eutanàsies que es realitzarien serien la mateixa quantitat que aquelles que es realitzen clandestinament. La diferència és que ells moren bé. L'important és respectar la decisió i els desitjos de cada individu.
- **Un dels arguments en contra que vaig llegir és "Si legalitzem l'eutanàsia hi haurà moltíssimes morts i hi haurà gent que s'aprofiti"**
- Aquest és l'argument del "Pendent relliscós", les xifres demostren que és fals, ja que a Bèlgica i Luxemburg, al Canadà i EEUU, no hi ha.
- **Quan estava investigant, vaig descobrir que hi ha dues vies principals, cadascuna amb els seus arguments. La primera, defensa la santedat de la vida de l'individu, i la segona, defensa la qualitat de vida.**
- Qui creu això té tot el dret de creure-ho però no tenen dret a imposar les seves creences a d'altres. Hi ha una incoherència molt gran aquí. Si l'únic qui pot decidir sobre la meua vida és Déu, aquells que reben tractaments per curar-se de malalties no els hauria d'utilitzar. Quan la gent està endollada a una màquina no és Déu qui decideix sinó l'equip mèdic i la tecnologia. Tot i això, hem de respectar a tothom. És la seva decisió, la seva creença i la seva vida.
- **Entre els creients hi ha més gent en contra de l'eutanàsia, no? He realitzat una enquesta i vaig demostrar que hi ha un major percentatge en contra de l'eutanàsia en gent creient que en no creient, almenys en adolescents.**
- Això sol passar, tot i així, la població total que està a favor de la despenalització representa un 84% i en els creients representen un 60% aproximadament. Nosaltres defensem que cadascú faci amb la seva vida el que vulgui, per això els respectem. La vida és un dret no una obligació, i aquest dret ha de ser defensat. Tot i això, aquesta gent segueix sent una minoria.

- **Per què creu que en altres països és legal l'eutanàsia?**
- Per exemple, Holanda és un país que sempre ha estat avançat en relació amb els drets. Va ser el primer que va començar. A Luxemburg i Bèlgica va ser més estrany que ho fessin, però crec que al veure com de bé va funcionar a Holanda la van despenalitzar.
- **Finalment, voldria donar una conclusió per a aquest tema?**
- És un dret humà absolutament bàsic. A la declaració de drets humans al primer article parla de la llibertat i dignitat de les persones. La dignitat és el dret de les persones a viure segons els seus propis valors, per tant, si podem viure també hem de poder decidir com morir. Per millorar, nosaltres divulguem els drets que tenim, el DVA, lluitem per ampliar els nostres drets i per trencar el tabú de la mort, perquè és part de la vida.
- **Moltes gràcies per la seva conclusió, per ajudar-me i per l'entrevista.**

Annex 2

Entrevista a Natàlia Garcia

- **Creus que hauria de ser legal l'eutanàsia a Espanya?**
- Crec que sí, perquè la seva legalització permet ser lliure a l'hora d'escollir el que vols. Quan et diuen que no a l'eutanàsia no hi ha llibertat. Les persones que pensen que la situació de vida que tenen en aquest moment és molt dura i no consideren que sigui bo viure així, no tenen opció d'una altra cosa. En canvi, la seva legalització, permet escollir i et dóna llibertat si vols o si no vols fer-la. Dóna llibertat tant al sí com al no.
- **Es podria dir que el dret d'autonomia atorgat als pacients és una mica mentida perquè et dóna llibertats en certs punts però no et deixa decidir com és la fi de la teva vida. Llavors, ho restringeixen, no?**
- Hi ha una part que sí, al final de la vida. Sí que és veritat, que crec que hi ha coses que han millorat molt al llarg del temps des de l'aparició de les cures pal·liatives fa molts anys. Fa més de 25 anys que estan aquí a Espanya. Crec que s'han millorat, no només pel que fa a cures pal·liatives sinó també en medicina general pel que fa a l'autonomia, i de fet, es té molt més en compte les voluntats dels pacients: del DVA, PDA... En els PDA els pacients poden anar modificant a voluntat els tractaments, si prefereixen estar a casa o a l'hospital ... Tot i que els pacients tenen les seves llibertats, sí que és cert que pel que fa al final de la vida no tenen autonomia.
- **Fa poc vaig anar a entrevistar la vicepresidenta de DMD, Nani Hidalgo, i em va ensenyar unes estadístiques que demostraven que una gran quantitat de gent estava desinformada respecte al seu dret a recórrer a les cures pal·liatives. Creus, com a treballadora dels PADES, que existeix aquesta desinformació sobre el tractament de les cures pal·liatives?**
- Hi ha una completa desinformació. També crec que de vegades el concepte de cures pal·liatives és erroni. Les cures pal·liatives no escurcen la vida sinó que la perllonguen perquè es fan tractaments pal·liatius que ajuden a millorar l'estat del pacient i que en un moment donat, al final de la vida, ajudem a morir controlant els símptomes, que estiguin tranquils...

- **També per exemple, estem desinformatos del DVA i els nostres drets. Creus que a Espanya s'hauria de promocionar més aquests temes?**
- Encara que no ho creguis, ningú de la meua unitat de cures pal·liatives tenim fet el DVA. Encara que ho diem, i mai sabem que ens pot passar, el dia de demà el deixem per apartat i mai ho fem. Crec que sempre va bé tenir-ho fet per quan tinguis alguna malaltia.
- **Creus que els metges informen bé de les malalties o dels tractaments disponibles?**
- Hi ha professionals que informen molt bé i hi ha altres que ho fan molt malament. Pel que fa a medicaments, vull pensar que la gran majoria de metges informen bé dels tractaments que hi ha actualment. Una altra cosa és com es dona la informació i de quina manera; si la donem malament, molt ràpid... Crec que els professionals no estan molt preparats per donar-la però pel que fa a tractaments possibles sí que ho estan. Per exemple, a nivell DVA no el tenen molt present. És una cosa que és molt difícil d'informar, perquè a part ni pensen en ell. Per exemple, en el cas d'una demència, l'ideal seria que s'informés del DVA perquè es pugui realitzar abans que aquesta persona es trobi demenciada. Sabem que quan aquesta malaltia estigui més avançada no li podrem preguntar quins tipus de tractament vol. Aquest tipus de preguntes s'han de fer abans que sigui irreversible perquè al final es pot evitar amb el DVA. Però el que passa és que per a un metge que acaba de detectar la demència li és molt difícil enfocar això perquè li sigui fàcil per a la família. És un moment complicat, com parlar-ho, tractar-lo... A vegades costa molt donar la informació i després quan es necessita no som a temps.
- **Jo preferiria fer-ho abans perquè aquí entra la problemàtica de quan el pacient no pot decidir-ho, perquè no és capaç o perquè està en un estat que no li permet fer-ho.**
- Tens raó, però com tot és molt recent per al pacient, no es fa. Però s'hauria de fer quan ja es comencen a detectar llacunes. S'hauria de començar a introduir perquè això de cara al futur ajuda a pensar que tractaments s'haurien de prendre.
- **És com si fos un tabú...**
- És com un tabú perquè fa por la mort. En general, en la medicina la mort s'ha convertit en un tabú. Aquí si podríem dir que hi ha més desinformació, pel que fa als tractaments no, però respecte a la mort sí.

- **Si hi ha tants tabús i tant desconeixement, com vas descobrir la unitat de PADES?**
- La vida em va portar aquí. Abans treballava en un hospital. Vaig treballar en diferents UCIs de l'Hospital Clínic i estava molt cansada i necessitava un canvi. Em vaig apuntar a la borsa de treball i la que llavors era la meva cap em va dir de fer-ho i vaig acceptar sense saber on em ficava. Llavors vaig descobrir el món dels pal·liatius i per a mi va ser com obrir els ulls. Fa 14 anys que estic aquí treballant i no em cansa. És un món molt bonic el de l'acompanyament al final de la vida. És dur, però alhora molt bonic.
- **El vostre treball només el conec teòricament, però realment en l'àmbit psicològic, que feu?**
- Fem una exploració general del pacient, aspectes físics, psicològics, emocionals, espirituals, socials, familiars, les necessitats... Mirem si necessita algun medicament, si necessita canvis socials... i intentem cobrir-les.
- **Els tracteu com a persones ...**
- Els tractem com a persones completes que són, a més, tractem al pacient i la família. Considerem que el pacient sol no pot amb si mateix. Creiem que a la vida del pacient també té a veure la família. Realitzem el nostre treball en el seu entorn, respectant els seus temps, els seus espais... A la part emocional mirem com es troben, com suporten la malaltia, si tenen por o no a la mort.
Si en algun cas creiem que això ens sobrepassa algunes vegades demanem ajuda psicològica puntual a una organització, l'Oncolliga, una associació sense ànims de lucre. A aquesta associació, quan veiem que això ens sobrepassa, els derivem aquests pacients.
- **Alguna vegada t'ha passat que el teu treball t'ha sobrepassat?**
- Sí, hi ha pacients que no saps per què t'impliquen més i et fan mal emocionalment ... Quan portem a una persona jove és duríssim. A vegades he tingut un lligam molt fort amb gent i m'he desbordat a plorar. Sobretot, crec que la part més forta és al final, quan t'adones que li ha arribat el final, s'està morint. Aquesta part és molt dura però molt bonica alhora. Són situacions que et provoquen molt dolor i plors però és un dolor reconfortant. També, com estem acostumats a tractar amb aquest tipus de situacions acabem posant com una mena de barrera.

Perquè si no la posàrem, no podríem continuar la nostra feina i per ser bons treballant hem d'empatitzar amb la gent però hem de ser professionals i continuar.

- **Respecte al tema de l'eutanàsia, hi ha una noia anomenada Noa Pothoven que va ser violada, tenia problemes alimentaris... que va demanar l'eutanàsia. Creus que en casos psicològics s'hauria d'aplicar l'eutanàsia?**

- En casos així, s'ha d'intentar ajudar a aquesta noia psicològicament perquè evidentment una persona que ha estat violada diverses vegades està destrossada psicològicament. Crec que aquesta noia, amb bona teràpia psicològica podria més o menys refer la seva vida. Això és el que faria primerament, però arriba un moment que el mal, el dolor... ha estat tan greu que ja no hi ha cap teràpia al món que l'ajudi i la seva vida és un infern. Potser pot deixar de menjar o tallar-se per deixar de viure perquè aquesta gent que té tant dolor emocional prefereix tenir mal físic, ja que aquest fa menys dolor que l'emocional. Una persona que es talla perquè fa menys mal el tall que el dolor emocional t'indica quina vida té. No sé què et podria dir però jo penso que una persona que està tan malament també es pot considerar una malaltia, perquè al final, el més important no és que sigui física o mental... El primer que faria seria ajudar-la psicològicament amb totes les mesures possibles per intentar ajudar-la amb aquest problema però si la noia no evoluciona i empitjora... Doncs, com sóc de les persones que pensa que el meu cos és meu i la vida és meva doncs no sabia què dir-te. He de reconèixer que aquest cas és difícil. Molts d'aquests casos han de ser treballats amb comitès d'ètica ... Cada cas és especial.

- **Llavors, quins creus que haurien de ser els límits de l'eutanàsia? El dolor físic?**

- Parlant en l'àmbit de PADES, si és només el dolor físic, el podem tractar però quan el dolor físic està descontrolat i no hi ha tractaments es pot aplicar sedació pal·liativa, que és legal. Es fa una pal·liació d'un símptoma descontrolat. El pacient es mor de la mateixa malaltia, no del que li administrem. L'eutanàsia la veig més en casos com el de Ramón Sampredo, que estava al llit i podia viure però el no veia aquesta vida com una vida digna i demanava morir però com no podia suïcidar-se la demanava. El dolor no és un motiu d'eutanàsia.

- **Però en tots els països que tenen legalitzada l'eutanàsia una de les seves condicions per la seva aplicació és que tinguin un grau de dolor molt alt.**

- Un dolor emocional...

- **No, un dolor físic molt gran. Justament l'emocional no ho esmenten, per això intueixo que per a ells el dolor emocional no els importa. Els importa el dolor físic. Llavors, aquest factor és innecessari perquè si hi ha dolor emocional és aquest el que haurien de tenir en compte, no?**
- Però és que en aquest cas fallarien les cures pal·liatives. Crec que els casos en què s'hauria d'aplicar l'eutanàsia són els casos com el de Ramón Sampederro, els que es queden en coma, els casos com el de la Noa, casos d'ELA... Casos especials.
- **Moltes gràcies per ajudar-me i per l'entrevista.**

Annex 3 - Enquesta

Qüestionari TR: L'eutanàsia hauria de ser legal a Espanya?

1. Que creus què és l'eutanàsia?
2. Estàs a favor o en contra? Per què?
3. Ets d'alguna religió? Menciona-la si és així.
4. Creus que l'eutanàsia és una mort digna? És ètica? Per què?
5. Per què creus que a Espanya no és legal?
6. Creus que hauria de ser legal? Per què?

Respostes del Qüestionari

1. Que creus què és l'eutanàsia?

- Una substància que t'injecten per poder dormir sense dolor i no patir quan pateixes d'una malaltia o discapacitat: **18**
- Matar algú que està malalt amb ajuda d'un tercer però amb el consentiment del malalt: **16**
- Decisió de morir o viure de forma voluntària: **14**
- Una mort sense sofriment ni dolor físic: **7**
- Suïcidar-se pel sofriment que tens: **7**
- És un dret que té un malalt de decidir morir que pot ser provocat per una malaltia: **6**
- Morir-se: **6**
- Dret d'un pacient a morir dignament a causa de no poder portar una vida en condicions: **6**
- Algú decideix si un malalt ha de morir o no: **5**
- Matar un malalt quan aquest ho demana perquè ell mateix no pot fer-ho: **5**
- Dret a decidir la teva mort: **5**
- Provocar la mort d'una persona: **4**
- Decisió que pren un pacient que està patint una malaltia per poder morir sense sofriment: **4**
- Element per suïcidar-se: **3**
- Una droga/tranquil·litzant: **2**
- Una persona que no vol viure més: **2**

- Provocar la mort d'algú per acabar amb el seu patiment: **1**
- Matar persones: **1**
- Procés que accelera la mort d'un pacient que està molt malalt: **1**

2. Estàs a favor o en contra? Per què?

- A favor, ja que som lliures de decidir la nostra vida i sobretot perquè ens permet no patir més i morir dignament: **43**
- A favor, perquè hi ha gent que no té una bona qualitat de vida i seria millor que acabessin amb el seu sofriment: **31**
- Si la persona que ho decideix és feliç amb la seva decisió llavors sí: **9**
- A favor, perquè si jo estigués patint, preferiria morir-me i deixar de sofrir: **6**
- En contra: **6**
- A favor: **5**
- No, perquè ningú té dret a decidir sobre la vida dels altres: **3**
- Mentre no m'afecti, a favor: **2**
- A favor, perquè hi ha casos, com els d'estat vegetatiu, que ajudaria a posar fi el sofriment de qui el pateix: **2**
- En contra, no és ètic: **2**
- Depèn del cas: **1**
- En part a favor perquè s'acaba amb el sofriment del pacient de manera més ràpida però en part en contra perquè en el procés pot patir: **1**
- A favor, però sempre que sigui d'una manera controlada: **1**
- En contra, a favor de la vida: **1**
- En contra, potser la malaltia que pateix pot ser curada: **1**
- No em puc posicionar: **1**

3. Ets d'alguna religió? Menciona-la si és així.

- No: **86**
- Sí, cristiana: **11**
- Sí, catòlica: **7**
- Sí, islam: **4**
- Sí, **3**

- Sí, Testimoni de Jehovà: **2**
- Sí, evangelista: **1**
- Sí, religió nòrdica: **1**

4. Creus que l'eutanàsia és una mort digna? És ètica? Per què?

- Sí, perquè és una cosa que tu mateix decideixes i ets conscient d'aquesta decisió i de les seves conseqüències. Es considera digna, ja que és la teva decisió i la prens lliurement: **35**
- Sí, perquè en aquells casos en què una persona no pugui tenir una bona vida, aquesta pot decidir quan morir i deixar de patir: **16**
- Sí, sí: **10**
- No, no: **8**
- Sí, sí, ja que el pacient ja ho està passant prou malament i se li hauria de concedir el seu desig: **6**
- Sí, no ho sé: **6**
- No: **5**
- Sí, sí, perquè no provoca mal a ningú, ni tan sols a aquell que ho demana i és la seva decisió: **4**
- Depèn de l'ètica de la persona i aquesta pot ser influenciada si creu en alguna religió o per altres factors: **3**
- No és digna però és ètica: **3**
- No, una mort digna és una mort natural: **3**
- Sí, no: **2**
- Sí, no, però la gent no li sol donar suport a menys que tingui un familiar que estigui patint i la demani: **2**
- No, no, no existeix el dret a morir: **2**
- No és digne ni indigna, de la mateixa manera que no és ètica ni no ètica: **2**
- Sí, sí, perquè busca el benestar de les persones en el moment previ a la seva mort: **1**
- Sí, no, perquè la gran part de la societat no ho veu bé: **1**
- Sí, no és ètica perquè no és legal: **1**
- Digna sí, perquè decideixes com serà el teu final però ètica potser no, ja que la feina dels metges és salvar vides: **1**

- No ho sé, sí és ètica perquè fa el millor per a algunes persones: **1**
- És tan digna com qualsevol altra: **1**
- Sí, ja que mors sense dolor: **1**
- Sí, ètica depèn de la persona que la vegi: **1**
- Sí, digna perquè és un mateix qui ho decideix però ètica no: **1**

5. Per què creus que a Espanya no és legal?

- No ho sé: **31**
- Perquè la gent no ho veu bé o no ho veu ètic: **14**
- Perquè els espanyols són retrogrades/ignorants i tenen un pensament antiquat: **13**
- Perquè la gent s'aprofitaria d'ella i pot arribar a crear més morts: **10**
- La llei no ho permet: **9**
- Per la religió: **8**
- Perquè la gent no té empatia o no els interessa: **5**
- Perquè no és ètic ni moral: **5**
- Perquè es relaciona amb l'assassinat encara que sigui una mort voluntària perquè algú deixi de patir: **5**
- Perquè el procés pot ser massa costós: **3**
- Perquè els familiars prefereixen tenir cura del pacient fins a la mort: **2**
- Perquè els que estan al poder creuen tenir el dret de decidir sobre les nostres vides: **2**
- Pel cristianisme: **1**
- Pel govern: **1**
- Pels polítics: **1**
- És una combinació entre les lleis, el govern, la societat...: **1**
- Perquè es pot veure com un assassinat i dins de la seva pràctica es poden cometre errors que poden portar a una mala decisió: **1**
- Perquè en altres països l'eutanàsia és utilitzada per cometre suïcidi: **1**
- Perquè no s'han fet propostes: **1**
- Hi ha una mala percepció d'ella o no se saben els conceptes: **1**

6. Creus que hauria de ser legal? Per què?

- Sí, perquè és la nostra elecció i és el nostre dret a decidir sobre la nostra vida i mort: **35**
- Sí, perquè la gent que ho demani no hagi de patir més: **26**
- Sí: **12**
- Sí; perquè no és útil tenir una persona patint fins que mori. Si es legalitzés, s'hauria de controlar perquè es portés correctament la seva pràctica: **7**
- Sí, perquè és el nostre dret elegir com morir si ens trobem en una situació que no ens deixa viure dignament: **5**
- Sí, perquè és una decisió difícil de prendre i si ho decideixes, és perquè estàs segur de realitzar-la, a més que no et poden privar del teu dret de llibertat: **4**
- No ho sé: **4**
- Sí, cada un és lliure d'escollir però també depèn de cada situació: **3**
- Sí, perquè és just: **2**
- Sí, perquè ens mereixem la felicitat: **2**
- En el cas de nosaltres mateixos decidir com morir sí, en cas que una altra persona decideixi com nosaltres hem de morir, no: **2**
- No, no és ètic ni moral: **2**
- No, perquè és il·legal: **2**
- No: **2**
- Sí, és el compliment dels drets humans dels malalts: **1**
- Sí, sempre que sigui controlada i que els pacients practiquin el seu dret de llibertat: **1**
- Sí, però en casos extrems: **1**
- No, perquè penso que en el procés en què els administren el fàrmac podrien patir: **1**
- No ho sé, ja que en el cas que una persona es trobi en coma no podem saber la seva opinió: **1**
- No, perquè haurien molt morts: **2**
- És igual, perquè els polítics faran el que vulguin: **1**